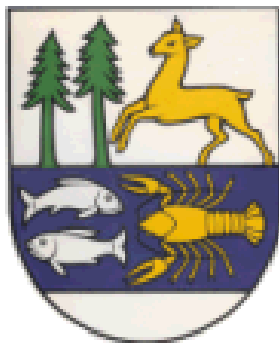

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICKA NA ROKY 2014-2020

Obec
B Y S T R I Č K A

máj 2015

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

OBSAH:

ÚVOD

ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ

I. AUDIT ÚZEMIA

1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

- 1.1. Základné informácie (tabuľka)
- 1.2. História obce
- 1.3. Širšie územné vzťahy
- 1.4. Stav územnoplánovacej a programovej dokumentácie

2. PRÍRODNÉ ZDROJE A PODMIENKY

2.1. Prírodné charakteristiky

- geomorfológia, klimatické podmienky, hydrologické pomery, pôdna charakteristika, fauna a flóra, krajinná štruktúra

2.2. Ochrana prírody

- chránené územia, NATURA 2000, ÚSES

2.3. Životné prostredie

- ovzdušie, voda, odpady, seizmicita, radónové riziká, environmentálna regionalizácia

3. ĽUDSKÉ ZDROJE

3.1. Demografická situácia obce

- stav a vývoj obyvateľstva, pohyb obyvateľstva, veková štruktúra obyvateľstva

3.2. Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva

3.3. Vierovyznanie a národnostné zloženie

4. KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ ZDROJE

4.1. Pamiatky a tradície

- tradície, kultúrne a historické pamiatky, osobnosti, rodáci,

4.2. Spoločenský život

- kluby, spolky, združenia, spoločenské aktivity a akcie

5. MATERIÁLNE A FINANČNÉ ZDROJE

5.1. Bývanie a bytový fond

5.2. Základná a technická infraštruktúra

- doprava, voda a odpady, komunikačné a informačné siete, elektrina, plyn,

5.3. Občianska infraštruktúra a vybavenosť, sociálna infraštruktúra

- občianska vybavenosť a služby, sociálne a zdravotné služby, školstvo a vzdelávanie, kultúra a osвета, zariadenia pre rekreáciu, šport a oddych, administratíva a verejná správa

6. EKONOMICKÉ VYUŽÍVANIE ZDROJOV

6.1. Podnikateľské sféra

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

- primárny sektor, sekundárny sektor, terciálny sektor, kvartérny sektor, organizačná štruktúra hospodárstva

6.2. Trh práce

- zamestnanosť, nezamestnanosť

II. ANALÝZA SITUÁCIE V OBCI

7. SWOT ANALÝZA

8. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

8.1. Audit problémov - najdôležitejšie problémy, kľúčové problémy – matrica problémov

9. ANALÝZA VÄZIEB NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY VÚC

9.1. PHSR VÚC

9.2. ÚPN VÚC

10. ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMIA

10.1. Rozvojový potenciál územia, disparity rozvoja

III. STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

11. VÍZA A CIELE ROZVOJA OBCE

11.1. Vízia

11.2. Ciele stratégie rozvoja

- (*prioritné oblasti*,) strategický (globálny) cieľ, všeobecné (strategické) ciele, špecifické ciele

12. FINANČNÝ RÁMEC

12.1. Zdroje financovania stratégie

MONITORING

ČASOVÝ HARMONOGRAM

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ

I. AUDIT ÚZEMIA

1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. Základné informácie

Kategorizácia

Územné členenie: Okres Martin, Žilinský kraj, Slovensko

Typ celku (obce): obec

Región: Turiec

Obvod: Žilina

Symboly

erb obce

Štatutárny zástupca

Meno: Zdenka Maršalová

Funkcia: starostka obce

Adresa

Obecný úrad Bystrica

Ulica a číslo: Bystrica 260

PSČ: 038 04

Pošta: Bystrica

Kontaktné informácie

Telefón: 043/4135 151, 0905 442 622

E-mail: bystricka@bystricka.sk

WEB: www.bystricka.sk

Faktografické údaje

Kód obce: 512133

IČO: 00316601

Počet obyvateľov: 1 445 (k 31.12.2014)

Rozloha: 1 912 ha – 19,12 km²

Hustota: 75,58 obyv./km²

Nadmorská výška: 449 m.n.m.

Súradnice: 49°02'58"S 18°52'42"V

Vodné toky: potok Bystrica

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Prvá písomná zmienka: v roku 1 258

Úradné hodiny

pondelok 08:00 – 12:15 12:45 - 15:30

utorok nestránkový deň

streda 08:00 – 12:15 12:45 - 17:30

štvrtok 08:00 – 12:15 12:45 - 15:30

piatok 08:00 – 12:15 12:45 - 14:00

Spádovosť obce:

Sídlo matričného úradu	Bystrica
Sídlo pracoviska daňového úradu	Martin
Sídlo Obvodného oddelenia policajného zboru	Martin
Sídlo Okresného súdu	Martin
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Martin
Sídlo pracoviska okresného úradu	Martin
Sídlo Územnej vojenskej správy	Martin
Sídlo územného Úradu práce, soc. vecí, rodiny	Martin
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Martin

Školy:

Základná škola	Áno
Základná umelecká škola detašované pracovisko	Áno
Materská škola	Áno

Dopravné spojenie :

Autobusová zastávka	Áno
Vlaková zastávka	Nie

Mestská infraštruktúra:

Verejný vodovod	Áno
Verejná kanalizácia	Áno
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	Áno
Rozvodná sieť plynu	Áno
Káblová televízia	Áno

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Vybrané služby:

Predajňa potravinárskeho tovaru	Áno
Pohostinské odbytové stredisko	Áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	Áno
Predajňa pohonných látok	Áno
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	Áno
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	Áno
Hotel (motel, hotel)	Áno
Penzión *** až *	Áno
Turistická ubytovňa **, *	Áno
Chatová osada *** až *	Nie
Kemping **** až *	Nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	Áno
Komerčná poisťovňa	Nie
Komerčná banka	Nie
Bankomat	Nie
Pošta	Áno

Zdravotníctvo- vybrané ukazovatele:

Lekárne a výdajne liekov	Nie
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	Nie
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	Nie
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatológa	Nie
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	Nie

Životné prostredie- vybrané ukazovatele:

Skládka komunálneho odpadu	Nie
Komunálny odpad	Áno
Využívaný komunálny odpad	Áno
Zneškodňovaný komunálny odpad	Áno

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

1.2. História obce

Villa Bistricha sa prvý raz uvádza v roku 1258, priamy písomný doklad o Bystričke však poznáme až z roku 1309. Obec Bystrica – villa Bistricha sa spomína v listine, týkajúcej sa územia Jordánu, v mieste, kde sa dnes nachádzajú Dražkovce. Bystrica bola v tomto susedstve s Jordánom, čo poukazuje na to, že Bystrický chotár siahla nielen po riekú Turiec, ale jeho súčasťou bola i časť územia za Turcom. Predpokladá sa, že práve veľká rozloha chotára bola príčinou toho, že sa časť obyvateľov usadila za Turcom. Túto filiálnu osadu nazývali Bystrickou. Jej vznik sa datuje na obdobie pred rokom 1284, čo súvisí so vznikom osady Jahodníky. V písomných prameňoch sa ešte aj v 14. storočí používajú oba názvy pre túto osadu. Pomenovanie Bystrica pre jahodnícky chotár neskôr vymizlo a prenieslo sa na pôvodnú materskú osadu villa Bistricha. Toto pomenovanie nesie Bystrica od počiatku 14. storočia. Zdá sa, že svoje meno dostala podľa rovnomenného potoka, ktorý ňou preteká. Etymológia jej názvu poukazuje na to, že potok aj dedinu týmto názvom pomenovalo obyvateľstvo už v 10. storočí.

Až do roku 1324 zostala Bystrica v kráľovskom majetku, ale filiálne sídlo Malá Bystrica – Jahodníky sa v roku 1284 dostalo do šľachtických rúk. Pri metácii Bystrice v roku 1349 sa však už Malá Bystrica označuje novým pomenovaním Jahodníky – Jahodnyk. Nepriamo sa teda o existencii Bystričky dozvedáme z listín vo vzťahu k Martinu. Prvý známy majiteľ Bystričky z roku 1292 bol Nack, v polovici 14. storočia ju vlastnil Ján – syn Bekov a ku koncu 14. storočia sa stali jej majiteľmi synovia Pochovi. Časť Bystričky až do konca stredoveku bola vo vlastníctve šľachticov z Liptovskej Štiavnice, ich príbuzných z Folkušovej, alebo iných záložných pánov.

Koncom 15. storočia, podľa výskumov Jána Šikuru, mal na Bystričke majetky Valentín Korom, majiteľ blatnického hradu. Trvalých zemepánov dostala Bystrica ako kuriálna obec po roku 1526. Po bitke pri Moháči získal Ladislav Tomka z Rakše majetky Petra Folkušovského vo Folkušovej i na Bystričke. Časť majetku prešla na rodinu Benických. Okrem týchto dvoch rodín v tomto čase vlastnila majetky na Bystričke aj rodina Lehockovcov. Tieto tri rody sa tu objavujú až do začiatku 20. storočia. Popri nich časti intravilánu patrili aj Révayovcom zo susedného Trebostova. Z Lehockovskej zemianskej rodiny po matke pochádzal i evanjelický farár a profesor na lýceu v Bratislave, predstaviteľ osvietenského racionalizmu, spisovateľ Michal Institoris – Mošovský (1732 - 1803). V roku 1630 bola založená thomkovská kúria a dve lehockovské kúrie. Všetky bystrické kúrie zachytáva i súpis pamiatok na Slovensku. Dnes sú prestavané, čím sa ich pôvodný architektonický charakter značne oslabil.

Pôvodné urbanistické jadro obce tvorí potočná radová zástavba. Stred obce je vo výške 485 m n.m., intravilán sa pohybuje od 397 m – 1441 m n.m. Obyvatelia Bystričky sa v minulosti zaoberali roľníctvom a chovom oviec i hovädzieho dobytku. V dávnejších dobách sa polia tiesnili i vo vyšších polohách, kde sú dnes iba lesy, pastviny a lúky. Až keď sa obyvatelia naučili odvodňovať mokré pozemky, zanechávali polia vo vyšších polohách a mokrade menili postupne na ornú pôdu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRÍČKA NA ROKY 2014-2020

Od konca 18. storočia mnohí Bystričania chodili do sveta ako šafraníci. Aj týmto vplyvom sa povznášala úroveň obyvateľstva. V roku 1715 mala obec 23 domácností, v roku 1785 99 domácností a 659 obyvateľov. V roku 1828 tu stálo 82 domov a žilo 842 obyvateľov. V súčasnosti má obec Bystrička okolo 1200 obyvateľov. Jej územie zahŕňalo v roku 1970 1926 ha. Na prelome rokov 1934 a 1935 vznikla v chotári obce samostatná osada Lázky. Jej obyvatelia i Bystričania sa venovali práci v okolitých lesoch.

V roku 1258 obec niesla názov Bistricha, v roku 1309 Besterce, v roku 1323 Bystricska, v roku 1773 Bistriežka, od roku 1920 Bystrička. Zaznamenané sú aj názvy Bisztricska a Turócbeszterce z 2. polovice 19. storočia. V stredoveku patrila Bystrička konfesiónálne ku kostolu vo Svätom Petre. Počas reformácie sa stal peterský kostol evanjelickým, a tak zemaniam prešli k evanjelickému vierovyznaniu. Keď bol svätopeterský kostol v roku 1709 evanjelikom odňatý, veriaci náležali k artikulárnemu kostolu v Necpaloch. Po tolerančnom patente Jozefa II. sa utvoril v Martine evanjelický zbor a vtedy sa ktomuto zboru pripojili aj veriaci z Bystričky. Občania katolíckeho vierovyznania ostali pri svätopeterskom cirkevnom zbore.

V deväťdesiatych rokoch devätnástneho storočia prichádzal na Bystričku profesor pražskej univerzity, neskôr prezident ČSR Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937). S nevšednou láskou priľnul s celou rodinou k tomuto prostrediu a zvolil si ho za svoje letné sídlo. Aj jeho prostredníctvom sa stala Bystrička známou po celej republike. Dodnes tu stojí jeho sídlo, ktoré podľa projektu architekta Jána Pacla a projekčnej kancelárie architekta Dušana Jurkoviča postavili v roku 1920. Jeho dcéra, Dr. Alica Masaryková (1879-1966) bola jedna z najvýznamnejších ženských postáv 20. storočia. Charakter obce Bystrička sa značne zmenil v 20. storočí, najmä po roku 1945. Z nenápadnej podhorskej obce vyrástla malebná prímestská aglomerácia s postupne sa rozvíjajúcou novou výstavbou, službami pre obyvateľov a komplexnou občianskou vybavenosťou.

Pokiaľ sa do roku 1945 obyvateľstvo zamestnávalo prevažne poľnohospodárstvom a lesníctvom, v súčasnosti väčšina hľadá zamestnanie v priemyselných podnikoch v Martine a blízkom okolí, čo dobre umožňuje napojenie mestskej dopravy. Časť obyvateľstva sa venuje poľnohospodárstvu. V roku 1949 tu bol založený Šľachtiteľský a semenársky podnik, v roku 1952 aj JRD. Medzi svetlé stránky histórie tejto podhorskej obce patrí jej početná účasť v protifašistickom odboji a v SNP. V horách nad Bystričkou založil na jar roku 1944 Viliam Žingor (1912-1950), rodák z Bystričky, partizánsku skupinu a lesný výcvikový tábor, v ktorom sústredoval zbrane, potraviny a cvičil partizánov. Obec Bystrička je držiteľom Pamätnej medaily SNP za svoj podiel v protifašistickom odboji.

1.3. Širšie územné vzťahy

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Obec Bystrica sa nachádza v bezprostrednej blízkosti okresného mesta Martin, s ktorým má spoločnú mestskú hromadnú dopravu. Vytvára sa tak skoro centrálné pásmo, v ktorom sú sledovateľné väzby na jadrá ťažiská osídlenia predovšetkým v intenzite dochádzky za prácou a tvorí polycentrický systém ťažiska osídlenia. Reálna blízkosť okresného mesta a dopravnej dostupnosti po železnici i cestných komunikáciách na všetky smery, vytvárajú podmienky pre rast a rozvoj Bystrice a uspokojovanie potrieb obyvateľov. Poloha obce zabezpečuje jej obyvateľom kvalitnú školskú, sociálnu a technickú infraštruktúru. Dobrá infraštruktúra zabezpečuje aj podmienky pre migráciu obyvateľov do krajského mesta Žilina, kde sú spravidla mnohí občania Bystrice zamestnaní, avšak uprednostňujú kvalitu cenovo dostupného a ekologického prostredia. Výhodná poloha a blízkosť centier má vplyv aj na mieru nezamestnanosti v obci, nakoľko jej obyvatelia dočasne migrujú za prácou práve do týchto okolitých miest. Dočasnú migráciu je možné sčasti identifikovať aj v dôsledku dopytu po školských, lekárskech a kultúrnych službách.

Obec Bystrica má výhodnú geografickú polohu s existujúcim napojením na multimodálne koridory a disponuje dobrou polohou voči hlavným dopravným koridorom regionálneho významu.

Bystrica sa bude naďalej rozvíjať hlavne ako obytné územie, nakoľko má veľmi dobré danosti z hľadiska životného prostredia, obytného prostredia i možnosti každodennej rekreácie občanov vo forme vychádzok do krásneho a príjemného blízkeho krajinného a rekreačného prostredia.

Predpokladáme výrazný extenzívny rozvoj sídla, reprezentovaný vytvorením podmienok na celkovú stabilizáciu súčasného stavu a intenzifikáciu v oblasti modernizácie, estetizácie, intenzifikácie, dokompletovania vybavenosti a pod., hlavne však rozvoj obytnej funkcie vo forme IBV, rekreácie, ale aj vytvorením nových pracovných príležitostí vo výrobe a službách.

Ekonomická existencia občanov bude naďalej výrazne závislá na dochádzaní za prácou, pričom uvažujeme s miernym rozvojom hospodárskej základne vo väzbe na zamestnanosť, v závislosti na rozvoji a posilnení zamestnanosti v službách a vybavenosti (hlavne pre obyvateľov a čiastočne pre cestovný ruch).

Obec Bystrica sa taktiež v menšej miere stane rekreačným satelitom centra rekreácie a cestovného ruchu a dôjde tu hlavne k etablovaní viazaného cestovného ruchu, využívajúc neobývaný bytový fond - staršia IBV na rekreačné účely (víkendové rekreačné domy, rekreačné chalupy a pod.) a existujúce rekreačné zázemie obce.

Obec je napojená na nadradený cestný dopravný systém prostredníctvom cesty III. triedy, ktorá sa napája na cestu I/65 v smere Martin – Turčianske Teplice, resp. Martin-Žilina. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Martine. Z hľadiska zónovania patrí do priestoru Severozápadné Slovensko a dopravno-gravitačné centrum Žilina/Martin.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

1.4. Stav územnoplánovacej a programovej dokumentácie

Obec Bystrica má vlastný územný plán. Je schválený uznesením obecného zastupiteľstva. Jeho aktualizácia bola realizovaná na základe zmien a doplnkov č. 2. V rámci nej bola aktualizovaná textová aj grafická časť v lokalitách:

1. Rodinné domy Lásky (stav),
2. Zrušenie komunikácie Pod Brezinou (zmena funkcie),
3. Zrušenie komunikácie Pod Brezinou (zmena funkcie),
4. Zrušenie komunikácie Pod Brezinou (zmena funkcie),
5. IBV (zmena funkcie),
6. Jednosmerná komunikácia (zmena funkcie),

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

7. Rozšírenie záhradkárskej osady (stav),
8. Rekreačná vybavenosť, penzión (návrh),
9. IBV Záhumnia (návrh),
10. IBV Niže dediny (návrh),
11. Chodník na dolnom konci (návrh),
12. Výroba (návrh),
13. Fotovoltaická elektráreň (stav).

Zmeny a doplnky č. 2 Územného plánu obce Bystrica aktualizujú platný územný plán v textovej časti a to aj v záväzných regulatívoch označených kódmi:

- 2-ZO-01 - záhradkárska osada Niže dediny,
- 4-RP-01 - rekreačná plocha,
- 4-RP-03 - rekreačná plocha,
- 4-RP-04 - rekreačná plocha,
- 4-RP-05 - rekreačná plocha,
- 4-RP-06 - rekreačná plocha,
- 4-ZO-01 - záhradkárska osada Do doliny.

Zmeny a doplnky č. 2 ÚPN O Bystrica navrhujú rozšírenie zastavaného územia obce o nové plochy v nadväznosti na súčasný intravilán. Ide o tieto lokality :

1. Rodinné domy Lásky (stav),
7. Rozšírenie záhradkárskej osady, penzión (stav),
8. Rekreačná vybavenosť, penzión (návrh),
9. IBV Záhumnia (návrh),
10. IBV Niže dediny (návrh),
12. Výroba (návrh),
13. Fotovoltaická elektráreň (stav).

Zmeny a doplnky č.2 sú vypracované v súlade so schváleným ÚPN VÚC Žilinského kraja.

Schválená územnoplánovacia dokumentácia vytvára predpoklady pre zosúladenie navrhovaných činností s podmienkami krajiny. Požadované aktivity do územia včleňuje tak, aby došlo k uspokojeniu záujmov a potrieb spoločnosti na jednej strane a súčasne nebola narušená ekologická stabilita krajiny.

Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa zabezpečia ďalšie vyhodnotenia zhodnocujúce súvislosti a vplyvy na životné prostredie konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Zmeny a doplnku č.2 nemajú negatívny dopad na krajinu a zhoršenie súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia, nakoľko návrh ukladá rešpektovanie relevantných ustanovení príslušných zákonov, vyhlášok, nariadení, noriem, či iných predpisov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Obec Bystrica má aj vlastný Program odpadového hospodárstva do roku 2014.

Zoznam schválených VZN:

- VZN o zásadách odmeňovania poslancov
- VZN o náhradnom zásobovaní vodou a odpadovej vode
- VZN o povinnej školskej dochádzke
- VZN o zriadení školského obvodu ZŠ
- VZN o dotácii pre školské zariadenia
- VZN o príspevku pre školské zariadenia
- VZN o príspevku pre školské zariadenia
- VZN o záväzných častiach územného plánu (D: 2)
- VZN o záväzných častiach územného plánu (D: 1)
- VZN o záväzných častiach územného plánu
- VZN o nakladaní s odpadmi
- VZN o poskytovaní sociálnych služieb
- VZN o udeľovaní ocenení
- VZN o usmerňovaní podnikateľskej činnosti
- VZN o petičnom práve
- VZN o dotáciách a daroch z rozpočtu obce
- VZN o postupe pri vybavovaní sťažností
- VZN o verejnom poriadku
- VZN o podmienkach držania psov
- VZN o podmienkach predaja na trhových miestach
- VZN o vylepovaní volebných plagátov
- VZN o poplatku za znečisťovanie ovzdušia
- VZN o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- VZN o verejnom obstarávaní pre zákazky s nízkou hodnotou
- VZN o miestnych daniach a poplatkoch
- VZN o prevádzke Domu smútku a pohrebiska
- VZN o zásadách hospodárenia s majetkom obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

2. PRÍRODNÉ ZDROJE A PODMIENKY

2.1. Prírodné charakteristiky

- geomorfológia, klimatické podmienky, hydrologické pomery, pôdna charakteristika, fauna a flóra, krajinná štruktúra

Obec sa nachádza v severozápadnej časti okresu Martin Žilinského samosprávneho kraja a je súčasťou osídlenia na regionálnej rozvojovej osi Martin – Turčianske Teplice v jeho ťažiskovom priestore.

Vzhľadom na prilahlé geomorfologické celky obec leží v západnej časti Turčianskej kotliny, z troch strán obkolesenej pohoriami. Zo severu a severozápadu Lúčanskou Malou Fatrou, z juhu Žiarskym pohorím. Východná časť obce klesá do Turčianskej kotliny postupne k nive rieky Turiec. Katastrálne územie patrí do subprovincie Vnútroľnošské Západné Karpaty a do Fatransko – tatranskej oblasti.

Prírodné prostredie Turčianskej kotliny, na jej západnej strane pod hradbou Lúčanskej Fatry a Martinských holí, leží i obec Bystrica, začalo vznikať v mladších treťohorách, v neogéne, približne 23 miliónov rokov pred Kristom. Vtedy ju intenzívnou sopečnou činnosťou a vrásnením ohraničilo zo severozápadu pohorie Malej Fatry a z východu horstvá Veľkej Fatry. Neskôr, asi pred 16,5 – 10,5 mil. rokov sa kotlina uzavrela vznikom Kremnických vrchov a vodné toky v túto dobu obrátili svoj smer z juhozápadu na sever. Celá kotlina, ktorá je naklonená z juhu na sever sa s okolitými horstvami dotvárala v starších štvrťohorách – pleistocéne (1 800 000 – 10000 r. pred Kristom) s viacnásobným striedaním ľadových dôb. Kotlina sa budovala najmäorskými pieskami, pieskovecami a ílmi, ktoré sú prikrývané štvrťohornými pieskami, sprašou a hlinami. Toto územie je pomerne chudobné na rudy, iba v okolí Bystrice a Trebostova sa vyskytujú stopy antimónu.

Priemerná ročná teplota 7°C, najteplejší je mesiac júl, v kotline okolo 17°C, v pohoriach 14 - 15°C, najchladnejší mesiac január s priemernými teplotami – 3 - - 4 °C, ročný úhrn zrážkovej činnosti 700 – 800 mm. Ústredným vodným tokom je 66,3 km dlhá rieka Turiec, do ktorej z okolitých pohorí vteká veľa prítokov. Z Bystrice sú to bohaté horské pstruhovité toky: Bystrica a Valaský potok, vlievajúce sa spoločne do Turca.

Tento prírodný rámec vytváral podmienky pre život pravekého človeka v Turci.

Jeho vlastná história v tomto regióne začína v eneolite (3200 – 1800 r. pred Kristom), aj keď sa predpokladá, že tu mohol žiť už od konca staršej doby kamennej. Svedčia o tom nálezy kostí jaskynného medveďa, nosorožca, jeleňa európskeho, zajaca beláka v blatníckych jaskyniach Mažarná, Na Vyhni a na Bystrici. Jednoznačné doklady o protohistorickom osídlení okolia Bystrice sú zaznamenané vo vzťahu k púchovskej kultúre, členenej na predpúchovský horizont (3. – 2. stor. pred Kristom), laténsku fázu (1 stor. pred Kristom) a rímsku fázu (1. – 2. stor. po Kristovi). Púchovská kultúra sa vyznačovala vysokou úrovňou spracovania kovov, obchodom, ražbou prvých mincí, budovaním opevnených hrádok a osád i typickou keramikou. V Turci máme k tejto civilizačnej dobe niekoľko dokladov. Vo vzťahu k chotáru Bystrice je to významné

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

viacnásobne opevnené sídlisko v rozlohe 33 x 100 m Na Hrádku. Kamenné valy, strieborná keltská minca s hmotnosťou 11,77g, ktorá sa tu našla, hlinené i grafitové nádoby, niektoré 50 – 60 cm vysoké, dosvedčujú, že ľud púchovskej kultúry tu nepretržite sídlil v dobe laténskej i rímskej a hradisko Na Hrádku plnilo i obchodnú funkciu.

Fauna a flóra:

Žijú tu všetky druhy našich šeliem – medveď hnedý, rys ostrovid, vlk dravý, líška hrdzavá, jazvec lesný, kuna lesná, kuna skalná, lasica, hranostaj, mnohé druhy drobných cicavcov (piskory, lesné druhy hrabošov a myšovitých hlodavcov, plchy – lieskový, sivý), sovy (myšiarka ušatá, sova lesná, kuvičok vrabčí), d'atle (d'ateľ veľký, žlna sivá, žlna zelená, tesár čierny), veľmi vzácny bocian čierny, dravce (orol krikľavý, myšiak hôrny, jastrab lesný), množstvo drobných spevácov (krivonos smrekový, pinka lesná, hýľ lesný, stehlíky, škorec lesklý, sojka škriekavá, penica čiernohlavá, oriešok hnedý, sýkorka bielolíca, sýkorka belasá, čiernohlavá, uhliarka, drozd trskotavý, drozd čierny, drozd plavý, kráľíček), holub hrivnák, holub plúžik a mnohé iné. Lesné prostredie a jeho kontinuum je základnou podmienkou zachovania populácií týchto druhov a ich ďalšej prosperity. Je preto potrebná podpora prirodzenej drevinovej skladby s pestrým druhovým zložením, vrátane prítomnosti pionierskych drevín, podpora krovitej etáže, zachovávanie podielu starých porastov s vyšším podielom „mŕtveho“ dreva, dutinových stromov, zlomov a stromov vhodných pre vybudovanie veľkých hniezd (pre bociana čierneho, veľké dravce, sovy).

Časť k.ú. je pokrytá sekundárnymi travinno-bylinnými porastami. Ich súčasné druhové zloženie je na väčšine plôch v dôsledku intenzifikácie výrazne zmenené.

V území sa však zachovali fragmenty prírodných a prírode blízkych lúk a pasienkov, ako aj slatín a ďalších nelesných spoločenstiev, ktoré sú o.i. genofondovou plochou vzácných a ohrozených druhov a zároveň potenciálnym zdrojom pre zvýšenie biodiverzity intenzifikovaných TTP a ich postupnú premenu na prírode blízke typy spoločenstiev.

2.2. Ochrana prírody - chránené územia

V katastrálnom území obce sa nachádza Národná prírodná rezervácia Turiec (4. stupeň ochrany podľa § 2 ods. 2 vyhlášky Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 1/2006, ktorou sa vyhlasuje prírodná rezervácia Turiec a jej ochranné pásmo – ďalej len „vyhláška“), ktorá je súčasťou navrhovaného územia európskeho významu SKUEV0382 Turiec a Blatničianka, ako aj medzinárodne významnej ramsarskej lokality Mokrade Turca. V ochrannom pásme NPR Turiec, ktoré sa tiež nachádza v katastri obce, platí 3. stupeň ochrany (§ 2 ods. 3 vyhlášky). Zakázané činnosti ako aj činnosti podmienené súhlasom orgánu ochrany prírody a krajiny sú vymedzené v § 15 (4. stupeň ochrany) a v § 14 (4. stupeň ochrany) zákona o ochrane prírody a krajiny.

Rieka Turiec a jej niva je nadregionálnym biocentrom (viď R-ÚSES okr. Martin a Turčianske Teplice).

Do katastra zasahuje navrhované chránené vtáčie územie CHVU033 Malá Fatra.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Ďalej v genofondovo významnej lokalite Húseň pri Bystrici je mozaika travinnobylinných spoločenstiev zväzu Molinion, Caricion davallianae, Arrhenatherion elatioris a podväzu Polygalo-Cynosurenion. Výskyt napr.: *Sesleria cearulea*, *Carex davalliana*, *Carex flava* agg., *Carex panicea*, *Carex rostrata*, *Dactylorhiza majalis*, *Epipactis palustris*, *Gymnadenia conopsea*, *Glyceria* sp., *Inula conyzae*, *Parnassia palustris*, *Succisa patensis*, *Typha latifolia*, *Veronica becabunga*, *Valeriana officinalis* a i. V terénnej depresii *Utricularia vulgaris*, *Sparganium erectum*, *Lemna minor* a i.

Genofondovo významná lokalita Kotlinky je tvorená fragmentom slatiniskovej vegetácie.

Genofondovo významná lokalita Hulejova skala je tvorená prirodzenými starými porastami jedľobučín so smrekom a jarabinou na skalnatom reliéfe.

V genofondovo významnej lokalite Za močidlami ide o čiastočne narušené slatiniskové fytocenózy zväzu *Caricion davallianae* s viacerými diagnostickými druhmi. Genofondovo významná lokalita Potok Bystrica zahŕňa úsek toku so zachovanými dobre vyvinutými brehovými porastami s druhovo bohatým krovinným poschodím a s hniezdením *Oriolus oriolus*, *Lanius collurio*, *Muscicapa striata*, *Hippolais icterina*, *Turdus pilaris* a i.

V katastri obce. sa vyskytujú biotopy európskeho a národného významu. Cennými časťami územia sú kompaktné lesné porasty a ich rôzne vekové štádiá, ktoré poskytujú prostredie pre výskyt ďalších vzácných a chránených druhov.

2.3. Životné prostredie

Obec Bystrica zabezpečuje separovaný zber odpadu (papier, plasty, sklo) a odvoz komunálneho odpadu. Triedenie odpadu (sklo, textil, plasty) je zabezpečené prostredníctvom zberných nádob. Komunálny odpad je vyvážaný na regionálnu skládku komunálneho odpadu TKO v Martine, ktorá je zaradená v zmysle novej legislatívy v odpadovom hospodárstve ako skládka na nie nebezpečný odpad. Vývoz, likvidáciu a zneškodňovanie komunálneho odpadu a vyseparovateľných zložiek odpadu a to plasty, sklo, papier z obce Bystrica zabezpečuje firma Brantner s.r.o., Martin.

Zásobovanie vodou

Obec Bystrica je v súčasnosti zásobovaná pitnou vodou zo skupinového verejného vodovodu (SKV) Martin. SKV je v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti (TURVOD), a.s. Martin. Na verejný vodovod je napojených cca 99,7 % obyvateľov. Rozvodná sieť je realizovaná z potrubí profilov DN 80, 100, 150, 250 a 300.

Odkanalizovanie

Obec Bystrica je odkanalizovaná a je v nej vybudovaná verejná jednotná kanalizačná sieť v správe TURVOD a.s., Martin. Na verejnú kanalizáciu je napojených cca 98,3 % obyvateľov.

Odpadové vody z verejnej kanalizácie sú zneškodňované v ČOV Vrútky, ktorá bola uvedená do trvalej prevádzky 1.10.1995.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

3. ĽUDSKÉ ZDROJE

3.1. Demografická situácia obce

- stav a vývoj obyvateľstva, pohyb obyvateľstva, veková štruktúra obyvateľstva

Obyvateľstvo podľa pohlavia, rodinného stavu a veku podľa SODB 2011

Vek		Muži					Ženy						
		spolu	Slobodní	ženať	Rozve dení	Ovdo vení	spolu	slobodné	vydaté	rozve dené	ovdovené	úhrn	%
Bystrica													
0 – 2		18	18	0	0	0	21	21	0	0	0	39	2,8
3 – 4		17	17	0	0	0	12	12	0	0	0	29	2,1
5		2	2	0	0	0	8	8	0	0	0	10	0,7
6 – 9		27	27	0	0	0	25	25	0	0	0	52	3,7
10 – 14		37	37	0	0	0	22	22	0	0	0	59	4,2
15		11	11	0	0	0	4	4	0	0	0	15	1,1
16 – 17		13	13	0	0	0	15	15	0	0	0	28	2,0
18 – 19		29	29	0	0	0	18	18	0	0	0	47	3,3
20 – 24		39	39	0	0	0	49	49	0	0	0	88	6,2
25 – 29		45	42	3	0	0	50	34	14	1	0	95	6,7
30 – 34		61	24	33	4	0	67	20	43	4	0	128	9,1
35 – 39		65	14	41	10	0	54	7	39	8	0	119	8,4
40 – 44		42	7	22	13	0	40	2	29	8	1	82	5,8
45 – 49		50	6	39	5	0	42	2	39	1	0	92	6,5
50 – 54		50	5	38	7	0	58	1	47	7	3	108	7,6
55 – 59		56	2	46	7	1	55	0	46	5	4	111	7,9
60 – 64		54	5	42	5	2	56	0	39	4	13	110	7,8
65 – 69		34	3	25	3	3	27	0	16	0	11	61	4,3
70 – 74		16	0	12	2	2	31	2	17	1	11	47	3,3
75 – 79		15	0	14	1	0	27	2	8	0	17	42	3,0
80 – 84		17	0	2	0	5	17	0	1	1	15	34	2,4
85 +		7	0	0	1	6	10	1	1	0	8	17	1,2
Spolu		705	301	327	58	19	708	245	339	40	83	1 413	100,0
0 – 5		37	37	0	0	0	41	41	0	0	0	78	5,5
6 – 14		64	64	0	0	0	47	47	0	0	0	111	7,9
Produktívny		515	197	264	51	3	508	152	296	38	21	1 023	72,4
Poproduktívny		89	3	63	7	16	112	5	43	2	62	201	14,2
Podiel obyvateľstva	0 - 5	5,2	-	-	-	-	5,8	-	-	-	-	5,5	-
	6 – 14	9,1	-	-	-	-	6,6	-	-	-	-	7,9	-
	produktívny vek	73,0	-	-	-	-	71,8	-	-	-	-	72,4	-
	poproduktív ny vek	12,6	-	-	-	-	15,8	-	-	-	-	14,2	-
Priemerný vek		40,09	-	-	-	-	42,16	-	-	-	-	41,13	-

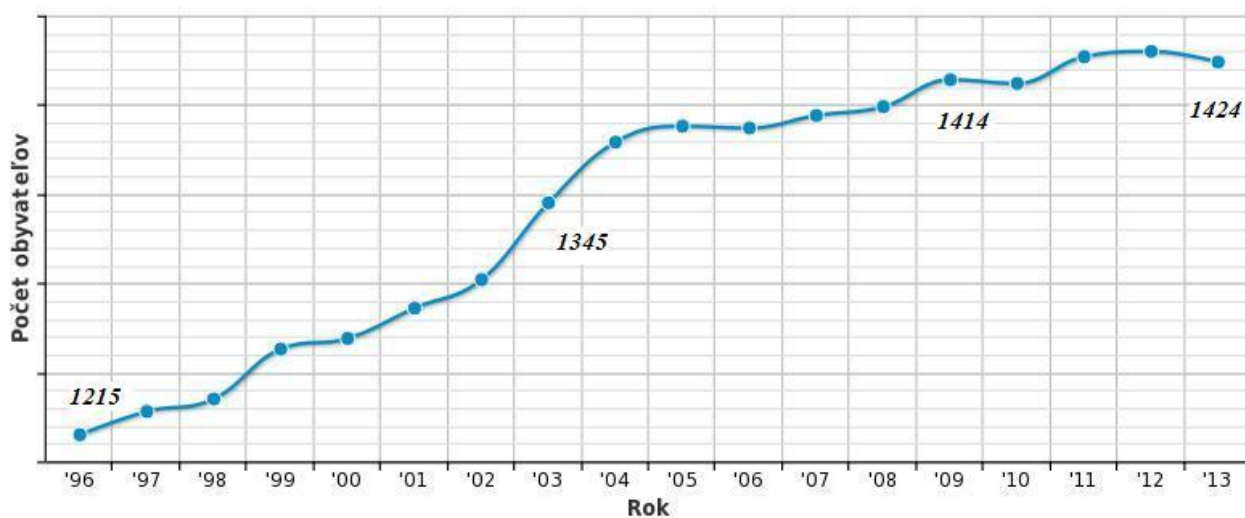

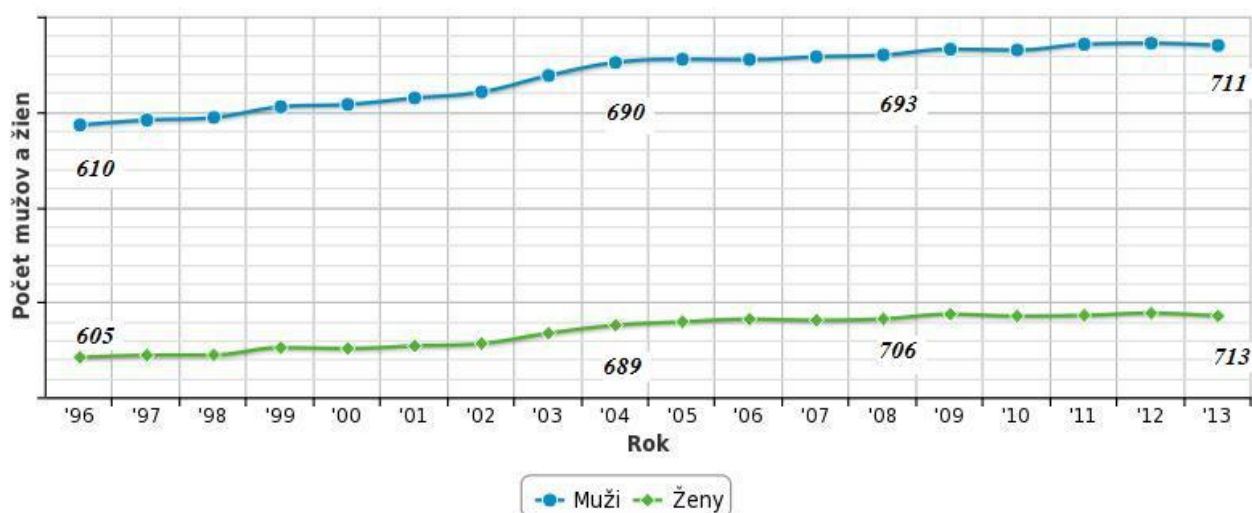
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Vývoj počtu obyvateľov:

Počet obyvateľov v jednotlivých rokoch

Počet mužov a žien v jednotlivých rokoch

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti podľa SODB 2011

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Bystrička			
Slovenská	674	679	1 353
Rusínska	1	0	1
Česká	4	7	11
Iná	4	1	5
Nezistená	22	21	43
Spolu	705	708	1 413

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

3.2. Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva –obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania podľa SODB 2011

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Bystrička				
Základné		70	83	153
Učňovské (bez maturity)		106	76	182
Stredné odborné (bez maturity)		92	74	166
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		23	24	47
Úplné stredné odborné (s maturitou)		132	173	305
Úplné stredné všeobecné		25	35	60
Vyššie odborné vzdelanie		11	16	27
Vysokoškolské bakalárske		13	22	35
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		95	85	180
Vysokoškolské doktorandské		6	4	10
Vysokoškolské spolu		114	111	225
Študijný odbor	prírodné vedy	3	8	11
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	33	11	44
	technické vedy a náuky II (textilná v.,sprac.kože,dreva, plastov, v.hud.nástrojov, archit., staveb.,dopr.,pošty,telekom.,automatiz., špec. odb.)	19	9	28
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	15	4	19
	zdravotníctvo	8	13	21
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	23	34	57
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	7	27	34
	vedy a náuky o kultúre a umení	2	1	3
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	0	1	1
	nezistený	4	3	7
Bez školského vzdelania		108	90	198
Nezistené		24	26	50
Úhrn		705	708	1 413

3.3. Vierovyznanie a národnostné zloženie - obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania podľa SODB 2011

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Bystrica			
Rímskokatolícka cirkev	204	238	442
Gréckokatolícka cirkev	2	2	4
Pravoslávna cirkev	0	1	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	161	185	346
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0	1
Evanjelická cirkev metodistická	7	7	14
Apoštolská cirkev	5	6	11
Cirkev československá husitská	1	0	1
Kresťanské zbory	0	1	1
Bez vyznania	237	194	431
Iné	9	4	13
Nezistené	78	70	148
Spolu	705	708	1 413

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Obyvateľstvo podľa pohlavia a materinského jazyka podľa SODB 2011

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Bystrica			
Slovenský	676	680	1 356
Maďarský	0	1	1
Rusínsky	1	0	1
Český	4	4	8
Iný	2	1	3
Nezistený	22	22	44
Spolu	705	708	1 413

4. KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ ZDROJE

4.1. Pamiatky a tradície

- tradície, kultúrne a historické pamiatky, osobnosti, rodáci

História obce sa spája predovšetkým s historickými osobnosťami, ktoré zohrali dôležitú úlohu v dejinách slovenského národa. Dôležitými míľnikmi v dejinách Bystrice boli: Prvá písomná zmienka o Bystrici z roku 1258. Priamy písomný doklad o Bystrici však poznáme až z roku 1309. Obec Bystrica – villa Bistricha sa spomína v listine, týkajúcej sa územia Jordánu, v mieste, kde sa dnes nachádzajú Dražkovce. Ďalším míľnikom, ktorý poukazuje na rozvoj obce je rok 1630, kedy bola založená thomkovská kúria a dve lehockovské kúrie. Všetky bystrické kúrie zachytávajú i súpis pamiatok na Slovensku. Dnes sú prestavané, čím sa ich pôvodný architektonický charakter značne oslabil. Pôvodné urbanistické jadro obce tvorila potočná radová zástavba.

Do histórie a kultúry obce výrazne zasiahol v deväťdesiatych rokoch devätnásteho storočia svojim príchodom na Bystricu profesor pražskej univerzity, neskôr prezident ČSR Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937). Obec si zvolil za svoje letné sídlo. Aj jeho prostredníctvom neho sa stala Bystrica známou po celej republike. Dodnes tu stojí jeho sídlo, ktoré podľa projektu architekta Jána Pacla a projekčnej kancelárie architekta Dušana Jurkoviča postavili v roku 1920. Jeho dcéra, Dr. Alica Masaryková (1879-1966) bola jedna z najvýznamnejších ženských postáv 20. storočia. Charakter obce Bystrica sa značne menil v 20. storočí, najmä po roku 1945. Z nenápadnej podhorskej obce vyrástla malebná prímestská aglomerácia s postupne sa rozvíjajúcou novou výstavbou, službami pre obyvateľov a komplexnou občianskou vybavenosťou.

Kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR:

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

- pod č. 2195/0 (Archeologická lokalita – Hradisko)
- pod č. 3443/0 (Hrob) padlí v SNP
  - pod č. 10851/0 (Vila T.G. Masaryka), na ktoré sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Pamiatky:

- Tri kúrie z 18. storočia (jedna prestavaná z renesančnej budovy), po prestavbách podstatne zmenené

Významní rodáci a osobnosti:

Michal Institoris-Mošovský (1733-1803) - osvietený spisovateľ.

Pochádzal z Lehockovskej zemianskej rodiny po matke. Pôsobil ako evanjelický farár a profesor na lýceu v Bratislave, predstaviteľ osvieteného racionalizmu, spisovateľ.

Matúš Blaho (1772 -1837) - národnokultúrny pracovník a náboženský spisovateľ.

Pôsobil ako evanjelický kazateľ v Liptovskom Mikuláši. Rodnej obci venoval základinu pri evanjelickej škole.

Ján Karlovský (1721-1794) filozof a učiteľ.

Pôsobil na gymnáziu v Bratislave, stal sa rektorom gymnázia v Kežmarku a evanjelického kolégia v Prešove. V slovenských podmienkach podal najsystematickejší výklad predkantovskej metafyziky, hlásil sa k metafyzicko-racionalistickému chápaniu filozofie.

Matej Daniel Ševrlay (1783-1840), národne uvedomelý, mnohostranne zameraný profesor.

Pôsobil na evanjelickom lýceu v Banskej Štiavnici a Bratislave. K jeho žiakom patrili L. Štúr, S. Babylon, M. M. Hodža, J. M. Hurban, S. Chalupka, D. Lichard, C. Zoch a ďalší, ktorí ho ako uvedomelého Slováka na lýceu a vyznávača slovenskej myšlienky zvolili v roku 1834 za predsedu Spoločnosti česko-slovanskej (jeho zástupcom sa stal L.Štúr).

Tomáš Garrigue Masaryk (1850-1937) profesor pražskej univerzity, neskôr prezident ČSR.

Vybral si obec Bystrica za svoje letné sídlo. Nechal postaviť vilu, ktorá slúži dodnes.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Dr. Alica Masaryková (1879-1966) - dcéra T.G.Masaryka

Pôsobila v ženskom hnutí a zastupovala prvú dámu po boku svojho otca.

4.2. Spoločenský život

- kluby, spolky, združenia, spoločenské aktivity a akcie

V obci Bystrica sa každoročne koná množstvo spoločenských a kultúrnych podujatí pre obyvateľov obce. Na organizácii spoločenského života sa podieľa predovšetkým mestská samospráva financovaním a poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, a taktiež spolupodieľaním na organizovaní niektorých spoločenských alebo kultúrnych podujatí v spolupráci so základnou, materskou školou a detašovaným pracoviskom základnej umeleckej školy.

Každoročné podujatia:

- Obecný ples
- Fašiangy
- Beh oslobodenia obce
- Stavanie mája
- Deň matie
- Bystrická slivka
- Mesiac úcty k starším
- Koncert pre seniorov
- Vianočné trhy
- Mikuláš
- Silvestrovský beh

Na spoločenskom dianí obce sa bezprostredne podieľajú aj nasledovné organizácie:

- Základná a materská škola
- Divadelný súbor Pišinger
- Folklórna skupina Hrádok
- Miestny odbor Matice slovenskej
- Hudobná skupina Návrat
- Country skupina Veselí chpalci
- Obecná knižnica
- Základná organizácia Únie žien Slovenska
- Združenie priateľov historických umení DIADÉM
- Miestny spolok Slovenského červeného kríža
- Miestna organizácia záhradkárov
- Poľovnícky spolok
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Klub dôchodcov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Športové kluby:

- Telovýchovná jednota Slovan
- Lyžiarsky klub Hrádok

Obec Bystrica má uzavretú družobnú spoluprácu s českou obcou:

- Bystrica, Česko

Obec Bystrica spolupracuje s nasledovnými partnermi a je členmi týchto organizácií:

- Združenie miest a obcí Turca (ZMOT)
- Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS)

6. EKONOMICKÉ VYUŽÍVANIE ZDROJOV

6.1. Podnikateľské sféra - primárny sektor, sekundárny sektor, terciálny sektor, kvartérny sektor, organizačná štruktúra hospodárstva podľa SODB 2011

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne					
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní	
Bystrica						
Muži	362	54,4	0	14	44	1
Ženy	304	45,6	9	9	24	3
Spolu	666	100,0	9	23	68	4

Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezavislí	Osoby závislé			
			spolu	v tom		
				deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
0	138	9	171	112	32	27
28	188	7	150	92	28	30
28	326	16	321	204	60	57

Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska	
		Spolu	%
25	705	235	33,3
31	708	201	28,4
56	1 413	436	30,9

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) člen. domácn.	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
Bystrička								
15 - 19	muži	2	0	0	0	0	4	6
	ženy	0	0	0	0	0	1	1
	spolu	2	0	0	0	0	5	7
20 - 24	muži	9	0	1	0	0	5	15
	ženy	15	0	1	0	0	2	18
	spolu	24	0	2	0	0	7	33
25 - 29	muži	21	1	5	0	0	8	35
	ženy	28	0	1	0	0	2	31
	spolu	49	1	6	0	0	10	66
30 - 34	muži	27	2	15	1	0	9	54
	ženy	32	0	4	0	1	9	46
	spolu	59	2	19	1	1	18	100
35 - 39	muži	33	3	11	0	1	9	57
	ženy	32	0	4	0	0	2	38
	spolu	65	3	15	0	1	11	95
40 - 44	muži	22	3	8	0	0	7	40
	ženy	28	1	5	0	1	4	39
	spolu	50	4	13	0	1	11	79
45 - 49	muži	28	4	10	0	0	5	47
	ženy	26	4	5	1	1	2	39
	spolu	54	8	15	1	1	7	86
50 - 54	muži	25	3	10	0	0	6	44
	ženy	42	3	2	0	0	6	53
	spolu	67	6	12	0	0	12	97
55 - 59	muži	31	4	7	0	0	3	45
	ženy	25	0	2	1	0	1	29
	spolu	56	4	9	1	0	4	74
60 - 64	muži	9	2	4	0	0	2	17
	ženy	4	0	2	0	0	2	8
	spolu	13	2	6	0	0	4	25
65+	muži	1	0	0	0	0	1	2
	ženy	2	0	0	0	0	0	2
	spolu	3	0	0	0	0	1	4
Úhrn	muži	208	22	71	1	1	59	362
	ženy	234	8	26	2	3	31	304
	spolu	442	30	97	3	4	90	666
%		66,4	4,5	14,6	0,5	0,6	13,5	100,00
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych								
Muži		-	-	-	-	-	-	69,9
Ženy		-	-	-	-	-	-	59,4
Spolu		-	-	-	-	-	-	64,7
Z obyv. v poprodukt. veku podiel ekonomicky aktívnych		-	-	-	-	-	-	2,0

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Bystrica				
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	11	6	17	13
Lesníctvo a ťažba dreva	9	5	14	14
Výroba potravín	3	3	6	5
Výroba textilu	1	1	2	1
Výroba odevov	3	3	6	5
Výroba kože a kožených výrobkov	4	0	4	3
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	11	2	13	10
Výroba papiera a papierových výrobkov	3	3	6	6
Tlač a reprodukcia záznamových médií	9	6	15	13
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	0	1	0
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	0	1	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1	2	1
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1	2	3	3
Výroba a spracovanie kovov	4	4	8	8
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	19	9	28	24
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	2	0	2	2
Výroba elektrických zariadení	2	3	5	5
Výroba strojov a zariadení i. n.	11	4	15	13
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	19	9	28	26
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	3	3	6	4
Výroba nábytku	5	0	5	4
Iná výroba	1	0	1	0
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	2	6	6
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	8	3	11	10
Zber, úprava a dodávka vody	3	1	4	4
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	1	3	2
Výstavba budov	14	3	17	14
Inžinierske stavby	1	1	2	1
Špecializované stavebné práce	21	5	26	23
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	8	0	8	7
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	20	19	39	38
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	17	25	42	34
Pozemná doprava a doprava potrubím	11	3	14	12
Skladové a pomocné činnosti v doprave	1	2	3	2
Poštové služby a služby kuriérov	1	2	3	2
Ubytovanie	3	3	6	6
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	3	13	16	14
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie	0	1	1	1
Telekomunikácie	4	0	4	3
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	2	3	2
Informačné služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	4	5	5
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	2	1	3	2
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	1	2	2

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	2	4	4
Právne a účtovnícke činnosti	4	7	11	9
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	1	2	3	3
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	7	0	7	6
Vedecký výskum a vývoj	2	0	2	2
Reklama a prieskum trhu	2	2	4	4
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	0	1	1	1
Sprostredkovanie práce	2	2	4	4
Bezpečnostné a pátracie služby	0	3	3	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	1	0	1	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	2	3	2
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	27	28	55	50
Vzdelávanie	13	26	39	37
Zdravotníctvo	15	33	48	47
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	4	4	4
Sociálna práca bez ubytovania	2	2	4	3
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	1	1	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	3	1	4	4
Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	1	2	2
Činnosti členských organizácií	2	3	5	4
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	0	5	5	4
Zamestnávateľ v zahraničí	1	1	2	1
Nezistené	24	20	44	27
Spolu	362	304	666	577

6.2. Trh práce

- zamestnanosť, nezamestnanosť

Nezamestnanosť v okrese Martin, vrátane obce Bystrica sa pohybuje okolo 8,02 % (apríl 2015). Voľných pracovných miest v rámci okresu bolo podľa ÚPSVaRu 431. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou do okresného miesta – Martin.

II. ANALÝZA SITUÁCIE V OBCI

7. SWOT ANALÝZA

Swot analýza obce Bystrica bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

- poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- rozvojové zámery obce,
- strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

SWOT ANALÝZA

Poloha obce a väzba na vonkajšie okolie	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>priaznivá dopravná napojenosť na uzle regiónu,</i> - <i>blízkosť jedného z hlavných uzlov regiónu.</i> - <i>vypracovaný územný plán obce,</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>ohrozenie životného prostredia a prírodných daností vplyvom komunikačných sietí.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>využitie katastrálneho územia obce pre bytovú a občiansku výstavbu,</i> - <i>možnosti kooperácie riešenia otázok regionálneho charakteru s okolitými obcami.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok vlastných i verejných finančných zdrojov smerujúci na občiansku vybavenosť.</i>

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Životné prostredie	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - blízkosť prírodných prvkov, - dostatok priestorov pre budovanie zón rekreácie a oddychu, - dostatok spodnej vody. - separovanie odpadu	<ul style="list-style-type: none"> - všeobecný nezáujem na zlepšovaní životného prostredia a odstraňovaní príčin, - nevyužitie výhodného prostredia, najmä v okolí obce pre budovanie zón rekreácie. - chýbajúci zberný dvor - chýbajúca infraštruktúra v nových
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využitie prírodného potenciálu na vytváranie rekreačných zón, - vyriešenie separovaného zberu odpadov a ich zhodnocovania, pri očakávanom náraste množstva komunálnych odpadov, - zvýšiť vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia. - revitalizovať park a obecnú zeleň	<ul style="list-style-type: none"> - ohrozovanie obce hlučnosťou (najmä nárastom dopravy), prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia, - vytváranie divokých skládok odpadu. - nedostatočné protipovodňové opatrenia

Technická infraštruktúra	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok priestorov pre bytovú výstavbu a subjekty podnikania. - pripravená technická dokumentácia k vybraných zámerom	<ul style="list-style-type: none"> - neustála potreba investícií na údržbu a modernizáciu zariadení technickej infraštruktúry, - potrebná rekonštrukcia obecných budov - potreba rekonštrukcie obecných chodníkov, ciest - potreba investícií do občianskej vybavenosti, - nedostatočná frekvencia autobusových spojov, - divoké skládky odpadu,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>dobudovanie a oprava miestnych komunikácií</i> - <i>rekonštrukcia miestnych komunikácií, úpravy mestských ných verejných priestranstiev,</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok finančných zdrojov a prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja technickej vybavenosti,</i> - <i>narušovanie urbanistickej štruktúry a vzhľadu obce starými, najmä hospodárskymi budovami.</i>

Sociálna (občianska) infraštruktúra	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>dobrá úroveň bytovej vybavenosti obce s prevahou rodinných domov,</i> - <i>záujem o bývanie zo strany nových občanov</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>vysoká prevádzková nákladovosť objektov sociálnej infraštruktúry v pôsobnosti obce,</i> - <i>neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb,</i> - <i>zhoršený technický stav mestských objektov, dlhodobé zanedbávanie ich údržby a opráv,</i> - <i>nedostatok finančných prostriedkov.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zrekonštruovanie mestských budov,</i> - <i>rozšírenie obchodu a služieb, sortimentu a kvality ponuky.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>stav prípravy projektov pre jednotlivé zámery a nedostatok finančných zdrojov,</i> - <i>vysoký stupeň opotrebenia jednotlivých mestských objektov, potreba údržby, opráv, rekonštrukcií, ako aj zlepšenia vnútorného vybavenia,</i> - <i>potreba súhlasu vlastníkov starých, najmä hospodárskych budov s ich postupným odstraňovaním,</i> - <i>stav a vývoj zdravotného stavu obyvateľstva</i>

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Demografický vývoj a ľudské zdroje.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>takmer jednotná národnostná štruktúra obyvateľov,</i> - <i>dopravné spojenie do zamestnania, škôl, na kultúrne, športové a iné podujatia,</i> - <i>predpoklady priaznivého demografického vývoja počtu obyvateľov,</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nepriaznivá vzdelanostná štruktúra v obci,</i> - <i>málo pracovných príležitostí priamo v obci.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>vznik pracovných príležitostí a ekonomický rozvoj celej oblasti,</i> - <i>vytváranie podmienok pre zamestnanie mladej generácie,</i> - <i>zvyšovanie kvalitatívnej úrovne sociálnej starostlivosti.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny,</i> - <i>nezamestnanosť, odchádzanie za prácou.</i>

Záujmové združenia, kultúrne a spoločenské aktivity.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>organizovanie kultúrnych podujatí detí a mládeže</i> - <i>tradícia v organizovaní kultúrno-spoločenských podujatí.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>menší záujem mladších generácií o záujmovú činnosť, kultúrne a športové aktivity, atď.,</i> - <i>nedostatočná zapojenosť podnikateľských subjektov na kultúrno-spoločenských akciách,</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zapojenie všetkých vekových zložiek obyvateľstva na záujmových aktivitách,</i> - <i>poskytovanie priestorov pre stretávanie a organizovanie mestských podujatí,</i> - <i>pokračovanie v tradíciách obce v športových, kultúrnych a spoločenských podujatiach.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok finančných zdrojov na splnenie spoločenských, kultúrnych a športových zámerov,</i> - <i>slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach v obci.</i>

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Ekonomické podmienky a podnikateľské prostredie.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>predpoklady rozvoja podnikania a rozširovania obchodu a služieb pre občanov v meste v cestovnom ruchu,</i> - <i>obecný majetok, možnosti jeho efektívnejšieho využitia, vrátane podnikania s ním.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>potreba využívania verejných zdrojov (EÚ, SR),</i> - <i>nízka finančná a daňová sila obce,</i> - <i>vysoký stupeň opotrebenia obecného majetku.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvýšenie finančnej a daňovej sily obce,</i> - <i>priaznivé podmienky pre čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ,</i> - <i>racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov na samosprávu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,</i> - <i>nepriaznivé vplyvy na životné prostredie obce,</i> - <i>celkový rast nákladov na činnosť samosprávy, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely.</i>

SWOT analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužívané šance a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

8. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

8.1. Audit problémov - najdôležitejšie problémy, kľúčové problémy – matrica problémov

Z auditu zdrojov a SWOT analýzy vyplýva **kľúčový problém** a to je

„nedostatok základných služieb a malý rozvoj investícií pre obnovu a rozvoj obce“.

Kľúčové disparity rozvoja obce Bystrica:

V **hospodárskej oblasti** je to nedostatok podnikateľskej činnosti, na čo nadväzuje nedostatok pracovných príležitostí. Obec nedostatočne využíva potenciál v oblasti cestovného ruchu, ktorý by mohol byť prínosom v rozšírení ponuky pracovných príležitostí. Obyvatelia riešia viac existenčné problémy ako spoločenské. Napriek tomu je kultúrno-spoločenský život pomerne bohatý. Je

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

v záujme obce podporovať a vytvárať materiálne podmienky pre duchovné, kultúrne a športové aktivity mládeže ale aj dospelých a dôchodcov (športoviská, klubovú činnosť, a pod.)

V obci je malý rozsah služieb vzhľadom na blízkosť okresného mesta. Obyvatelia si zvykli, ale je potrebné riešiť dopravnú dostupnosť či už smerom do Martina alebo do Žiliny. Riešením základných existenčných problémov sa vyrieši aj vzhľad obce (cesty, bytový fond, potoky, životné prostredie celkom), opatera starých ľudí, stabilizácia a index vitality obyvateľstva.

V **oblasti ľudských zdrojov** patrí ku kľúčovým disparitám slabšia vzdelanostná úroveň obyvateľov obce. Obec ohrozuje negatívny prirodzený prírastok a odchod obyvateľstva do ekonomicky vyspelejších regiónov za prácou. **Blízkosť okresného mesta Martin rieši problém aj v strednom školstve a dáva možnosť širokého výberu.** Ďalší základný problém je sociálna inklúzia a ľudské zdroje. Najväčším problémom je **starnutie obyvateľstva** a odchod mladých ľudí z obce. Na druhej strane vďaka výhodnej cestnej dostupnosti je výhodné bývanie na Bystrici.

Problémom ostáva nedoriešená dlhodobá situácia s neprispôsobivými občanmi (marginalizované rómske komunity) s jej celospoločenskými dopadmi a negatívami.

Hlavné faktory rozvoja obce Bystrica:

V **hospodárskej oblasti** je hlavným faktorom rozvoja nízka zamestnanosť. Je aj sociálnym determinantom zdravia obyvateľstva.

Cestovný ruch: existuje prírodný, kultúrny, ľudský potenciál obce, ktorý možno efektívne využiť v oblasti rozvoja turistiky, remesiel, rozvoja kultúrnych atraktivít obce. Dôležitým prvkom je propagácia obce a budovanie pozitívneho imidžu.

Existujúce **ľudské zdroje** možno efektívne zapojiť do rozvoja terciálnej sféry podporou podnikania (vzdelávanie, kurzy, školenia, pomoc pri vypracovaní projektov, rozširovanie internetovej gramotnosti a pod.)

Technická a sociálna infraštruktúra : dobudovaním technickej infraštruktúry, výstavbou nových rodinných domov a udrжанím priaznivého životného prostredia sa obec stane príťažlivou pre mladých ľudí a mladé rodiny, čo bude vplývať na rozširovanie a pozitívne sa to odrazí na demografii obyvateľstva.

Ochrana životného prostredia – uvedomelosť obyvateľov je významným prvkom ochrany životného prostredia. Vychádza z princípov trvaloudržateľného rozvoja ochrany a tvorby krajiny, z potreby znižovať a obmedzovať negatívne dopady ľudskej činnosti na zložky životného prostredia. Tu zohráva dôležitú úlohu podpora nemotorovej dopravy – budovanie cyklotrás s prepojením na mesto Martin.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

9. ANALÝZA VÄZIEB NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY VÚC

9.1. PHSR VÚC

Súlady PHSR obce Bystrica s PHSR Žilinského samosprávneho kraja:

Dané aktivity akčného plánu sú v súlade s PHSR Žilinského samosprávneho kraja :

Oblasť : konkurencieschopnosť regiónov:

Strategický cieľ 4. Zachovanie rôznorodosti a zlepšenie spolupráce subregiónov pri posilnení pozície Žilinského kraja a Považia v kontexte Európy regiónov

Špecifický cieľ : 4.1 Posilnenie identity subregiónov ako zdroja ich konkurencieschopnosti

Opatrenie : 4.1.3 Posilňovanie miestnej a regionálnej identity obyvateľov s krajinou, v ktorej žijú a

Aktivity:

- Realizovať projekty zamerané na dosiahnutie cieľovej kvality krajiny a zvýraznenie krajinného rázu.
- Zveľaďovať prírodné a významné krajinné prvky obcí a regiónu pre zvýšenie ich atraktivity a pestrosti.
- Podporovať zabezpečenie súladu medzi záujmami vlastníkov a užívateľov pozemkov či budov s verejno-prospešnými záujmami obcí a regiónu pri dosahovaní cieľovej kvality krajiny, ochrane prírodného a kultúrneho dedičstva v obciach a regióne.
- Zvýšiť atraktivitu verejných priestorov v sídlach - podporovať komplexnú tvorbu a obnovu kvalitných verejných priestorov v sídlach s dôrazom na požiadavky komunity.
- Posilniť spoluprácu architektov, samosprávy a miestnych obyvateľov pri tvorbe verejných priestorov v obciach a mestách s dôrazom na ich atmosféru a imidž miesta, ...

9.2. ÚPN VÚC

Obec Bystrica má vlastný územný plán, ktorý je v súlade s a vychádza z územného plánu Žilinského samosprávneho kraja.

Obec Bystrica je súčasťou riešeného územia Územného plánu Veľkého územného celku Žilinský kraj (ďalej len ÚPN – VÚC – ŽK), ktorého záväzná časť bola vyhlásená Nariadením Vlády SR č. 223/1998 zo dňa 26.5.1998 a následne boli spracované aktualizácie - Zmeny a doplnky č.1 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktorých záväzná časť bola vyhlásená VZN ŽSK č. 6/2005 zo dňa 27.04.2005

- Zmeny a doplnky č.2 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktorých záväzná časť bola vyhlásená Dodatkom č.1 k VZN ŽSK č. 6/2005 zo dňa 04.09.2006
- Zmeny a doplnky č.3 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktorých záväzná časť bola vyhlásená VZN ŽSK č. 17/2009 zo dňa 17.03.2009
- Zmeny a doplnky č.4 Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktorých záväzná časť bola vyhlásená VZN ŽSK č. 26/2011 zo dňa 27.6.2011

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

10. ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMIA

10.1. Rozvojový potenciál územia, disparity rozvoja

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- disponibilitou rozvojového potenciálu,
- schopnosťou využitia rozvojového potenciálu,
- vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.

Rozvojový potenciál obce tvorí územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- prírodné zdroje,
- obyvateľstvo,
- miestne hospodárstvo,
- technická infraštruktúra,
- sociálna infraštruktúra,
- miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami.

Keďže jednotlivé podsystemy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom. Nevyváženosť rozvojových faktorov obmedzuje dynamiku rozvoja a je jednou z príčin rozvojovej diferenciácie medzi obcami a regiónmi.

Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Všeobecné východiská

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
1. Málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov	⊙ Zvýšenie atraktivity územia obce
2. Nižšia kvalita životného prostredia v niektorých častiach obce	⊙ Nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva
3. Nedostatočne využitý kultúrno-historický potenciál obce	⊙ Skvalitnenie životného prostredia
4. Nedostatok sociálnych a zdravotných služieb	⊙ Zachovanie kultúrno-historického dedičstva
5. Nížšia úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb	⊙ Zvýšenie dostupnosti sociálnych a zdravotných služieb
	⊙ Vytvorenie podmienok pre

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

6. Nižšia kvalita ľudských zdrojov
a spoločenského života

poskytovanie kvalitnejších verejných
služieb

- ⊙ Rozvoj ľudských zdrojov
a spoločenského života

Z hľadiska vyváženého a optimálneho rozvoja územia obce a zvyšovania kvality života obyvateľov je nevyhnutné zamerať sa v programovom období 2014 – 2020 na rovnomernejšiu koncentráciu zdrojov do všetkých strategických priorít. Skoordinovaná koncentrácia zdrojov by sa mala prejavovať nielen vo vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie verejných politík, ale i možnosti využívania zdrojov z fondov EÚ. Na základe získaných skúseností prvoradá intervencia by mala smerovať do aktivít, ktoré budú mať výraznejší dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce.

III. STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

Rozvoj obce Bystrica je efektívny ak je stanovená jeho stratégia. Tá vychádza z výsledkov prieskumu názorov občanov, zo situačnej analýzy, zo SWOT analýzy a hlavných faktorov rozvoja. Na ich základe je možné stanoviť stratégiu rozvoja obce. V stratégii musí byť jasne daná vízia a ciele. Z nich vychádzajú priority, ktoré sú v súlade s územným plánom obce. Priority sa špecifikujú na konkrétne opatrenia a v rámci nich aktivity. Týmto postupom je zabezpečovaná realizácia rozvojovej stratégie.

11. VÍZIA A CIELE ROZVOJA OBCE

11.1. Vízia

Orientácia celej stratégie je daná víziou. Tá predstavuje budúcnosť a nie je časovo ohraničená.

Vízia: Obec Bystrica bude dynamicky a všestranne sa rozvíjajúcou obcou, kde budú žiť spokojní ľudia v čistom životnom prostredí s dostatočným vzdelaním, ktoré im umožní uplatniť sa na trhu práce.

Strategický cieľ: Zvyšovanie kvality života obyvateľov obce, ich aktívne zapojenie sa do života obce tak, aby obec vytvárala imidž zdravej a perspektívnej obce, využívajúcej kultúrny, historický a prírodný potenciál.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Tento strategický cieľ je postavený na predpoklade, že obec spoločne so svojimi partnermi zlepší kvalitu života obyvateľov predovšetkým v dvoch hlavných smeroch:

- vybudovaním plne funkčných prvkov infraštruktúry vytvorí dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jej obyvateľov - miestna infraštruktúra
- zlepši starostlivosť o ich životné potreby v oblasti sociálnej, duchovnej i materiálnej – vytváranie pracovných príležitostí, vzdelávanie a informovanie

Vysporiadaním majetkových vzťahov bude možné uzatvárať partnerstvá pri budovaní miestnej infraštruktúry, čo podporí rozvoj podnikateľských aktivít a tým zamestnanosť a viac finančných zdrojov použiteľných na rozvoj obce.

Dostatočná a aktuálna propagácia obce, zabezpečené požadované služby podporia rozvoj cestovného ruchu, ale aj záujem o trvalé bývanie.

Celoživotné vzdelávanie a vybudovaná kultúrna a sociálna infraštruktúra zvýši úroveň vzdelanostných aktivít aj záujem o spoločenské vyžitie v meste a stabilizáciu obyvateľov.

11.2. Ciele stratégie rozvoja

- **(prioritné oblasti,) strategický (globálny) cieľ, všeobecné (strategické) ciele, špecifické ciele**

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce Bystrica vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja obce, ich priorít a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Pre naplnenie dlhodobej vízie boli v PHSR obce Bystrica stanovené nasledovné strategické ciele:

Schéma prioritných osí PHSR obce Bystrica:

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie z verejných fondov, resp. z fondov Európskej únie. Okrem verejných finančných zdrojov sa počíta aj s účasťou súkromných zdrojov. Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

12. FINANČNÝ RÁMEC

12.1. Zdroje financovania stratégie

Financovanie:

- štátny rozpočet, rozpočet obce, európske fondy, súkromné zdroje.
- európske fondy:

Operačné programy pre programové obdobie 2014 – 2020 Názov OP	Riadiaci orgán
Výskum a inovácie	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu a Ministerstva hospodárstva
Integrovaná infraštruktúra	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
Kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia
Integrovaný regionálny operačný program	Ministerstvo vnútra
Efektívna verejná správa	Ministerstvo vnútra

PROGRAMOVÁ ČASŤ

I. PROGRAM ROZVOJA

1. PRIORITY A OPATRENIA PROGRAMU

- priority, opatrenia a indikatívne aktivity, väzba na *prioritné oblasti a ciele*

Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov

Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov vytvára priestor na riešenie problémov týkajúcich sa trhu práce, podpory zamestnanosti, mobility pracovnej sily, podpory sociálneho začlenenia a sociálnych služieb, boja proti chudobe ako aj problematike vzdelávania od predprimárneho (MŠ) až po celoživotné vzdelávanie. Táto prioritná os sa prierezovo dotýka všetkých rozvojových oblastí obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Prioritná os č. 1 Rozvoj ľudských zdrojov napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;

Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;

Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;

Prioritná os Rozvoj ľudských zdrojov má 3 opatrenia:

1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily

1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

1.3 Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Schéma prioritnej osi 1 Rozvoj ľudských zdrojov

Prioritná os	1. ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV
Opatrenie	<div><p>1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily</p><p>1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu</p><p>1.1.2 Podpora integrácie mladých ľudí na trh práce</p><p>1.1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života</p><p>1.1.4 Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám</p><p>1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe</p><p>1.2.1 Aktívne začlenenie</p><p>1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu</p><p>1.2.3 Sociálna inklúzia marginalizovaných rómskych komunít</p><p>1.3. Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania</p><p>1.3.1 Predprimárne vzdelávanie (materské školy)</p><p>1.3.2 Základné školy</p><p>1.3.3 Celoživotné vzdelávanie</p><p>1.3.4 Príprava a začlenenie mladých ľudí na trh práce</p></div>
Hlavné ciele	Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

EÚ 2020	Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe; Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
Finančný zdroj:	rozpočet obce – OP Ľudské zdroje, ERDF, ESF, KF, MPSVaR SR, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 72 % Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6 % (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov) Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v SR aspoň o 170 tis.

Prioritná os č.2 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra

Kvalita životného prostredia, podobne ako téma doprava, sa radí medzi prioritované témy obce Bystrica. Negatívny tlak na životné prostredie vytvára najmä chýbajúca kanalizácia.

Schéma prioritnej osi 2 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra

Prioritná os 2. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Opatrenie	2.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. 2.2 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch 2.3 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v obci
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch Podpora prispôbovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov ;
Finančný zdroj:	rozpočet obce Bystrica, ŠR – ŠR, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ	Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 13 % (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005 - stavebníctvo,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

pre	doprava, poľnohospodárstvo)
Slovensko	14% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov Zvýšenie energetickej efektívnosti, zníženie spotreby energie o 1,6 Mtoe

Prioritná os č.3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti

Táto prioritná os vytvára priestor pre celé spektrum služieb verejnosti, zvýšenie ich kvality, zlepšenie dostupnosti, efektívnejšieho využívania potenciálu obce a zvyšovanie kvality života jej obyvateľov. Riešenie tu nájde i šport, kultúra, voľno časové aktivity.

Prioritná os č. 3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti napĺňa 2 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

Podpora začleňovania a boj proti chudobe

Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Prioritná os č. 3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti má 2 opatrenia:

3.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

3.2 Konkurencie schopný a atraktívny región

Schéma prioritnej osi 3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti

Prioritná os 3. KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI

Opatrenie

3.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

3.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania. Obnova vodovodnej siete.

3.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy)

3.1.3 Modernizácia a budovanie sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry

3.2 Konkurencie schopný a atraktívny región

3.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie časti metských území

3.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Hlavné ciele Podpora začleňovania a boj proti chudobe

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

EÚ 2020	Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
Finančný zdroj:	rozpočet obce Bystrica, ŠR – ŠR, ERDF, ESF, KF, ŠFRB, MDVaRR SR, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6 % (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov) Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v SR aspoň o 170 tis.

Prioritná os č.4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií

Tvorba nových pracovných príležitostí je kľúčovou potrebou obyvateľov obce Bystrica. Je identifikovaných niekoľko ciest na naplnenie tejto požiadavky. Okrem prepojenia vzdelávania a potrieb trhu práce, zlepšenia podmienok na podnikanie, sú to hlavne investície do inovácií a podpora vedy a výskumu pre inovácie.

Prioritná os č. 4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP

Prioritná os č. 4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií má 2 opatrenia:

4.1 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie

4. 2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

Schéma prioritnej osi 4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií

Prioritná os	4. PODPORA PODNIKANIA, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ
Opatrenie	4. 1 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie 4.2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Hlavné ciele	Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
EÚ 2020	Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP
Finančný zdroj:	rozpočet obce Bystrica, ŠR – ŠR, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Investovať 1% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)

Prioritná os č.5 Moderná a profesionálna verejná správa

Moderná, efektívna a profesionálna verejná správa je téma, na ktorú upriamila pozornosť Európska únia pri identifikovaní kľúčových priorít a tematických cieľov pre programové obdobie 2014 – 2020.

Schéma prioritnej osi 5 Moderná a profesionálna verejná správa

Prioritná os	5. MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA
Opatrenie	5.1 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií 5.2 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov
Hlavné ciele EÚ 2020	Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy
Finančný zdroj:	rozpočet obce Bystrica, ŠR – ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zlepšenie indexu kvality verejnej správy (sleduje Svetová banka) na 90%

Uvedené opatrenia vychádzajú z analýz a napĺňajú sa aktivitami, ktoré môžu byť realizované v nadväznosti a v určitých časových horizontoch.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Tabuľka č.1 PREHĽAD OPATRENÍ A RÁMCOVÝCH AKTIVÍT OBCE BYSTRICA NA OBDOBIE 2014-2020

PRIORITNÁ OS	OPATRENIE	PODOPATRENIE	RÁMCOVÉ AKTIVITY
1.ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV	1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily	1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora komplexných riešení pri zabezpečení lepšieho prístupu k zamestnaniu, ➤ Podporiť zdravé starnutie, zabezpečiť dostupnosť a kvalitu verejnej dopravy, bývania, celoživotného vzdelávania, uspokojovania duchovných potrieb a kultúrnych potrieb, dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb podporujúcich nezávislý, bezpečný, dôstojný a aktívny život v starobe, ➤ Podporiť poskytovanie individualizovanejších služieb zamestnanosti, informačných a poradenských služieb pre uchádzačov o zamestnanie a znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, najmä pre mladých ľudí, dlhodobo nezamestnaných, zdravotne znevýhodnených, staršie osoby a ženy na trhu práce, ➤ Posilniť kapacity poskytovateľov služieb,
		1.1.2 Podpora integrácie mladých ľudí na trh práce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Overenie netradičných modelov odborného vzdelávania mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili prípravu – odskúšaním modelu škola – dielňa.
		1.1.3 Rovnosť medzi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúladovania

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

		mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života	rodinného a pracovného života (jasle, materské škôlky, opatrovatelky, opatrovanie rodinných príslušníkov), ➤ Podpora starostlivosti o zdravotne postihnutého člena rodiny,
		1.1.4 Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	➤ Podpora partnerstiev a sietí podnikateľov pri realizácii aktivít a pri šírení tzv. „best practice“ zameraných na tvorbu a udržanie pracovných miest, nediskrimináciu žien v rýchlo sa meniacich požiadavkách trhu práce.
	1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe	1.2.1 Aktívne začlenenie	➤ Podpora sociálnej práce a iných odborných činností v prirodzenom prostredí, otvorenom prostredí, náhradnom prostredí a na komunitnej úrovni, ➤ Podpora dostupnosti a zvýšenie kvality vybraných sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iných systémov podporujúcich sociálnu inklúziu, ➤ Podpora efektivity systému ochrany detí, vrátane jeho inštitucionálneho zabezpečenia, ➤ Podpora rozvoja vybraných druhov sociálnych služieb za účelom zabezpečenia primeraného prístrešia a komplexného riešenia problematiky bytovej exklúzie, ➤ Podpora spolupráce sociálnych partnerov s odbornou verejnosťou.
		1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným,	➤ Realizácia inovatívnych služieb v rámci konceptu integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

		trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizácia sociálnych inovácií v zdravotných a sociálnych službách, ➤ Doplnenie a stabilizácia ľudských zdrojov.
		1.2.3 Sociálna inklúzia marginalizovaných rómskych komunít (riešenie problémov s neprispôsobivými občanmi)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora komplexných opatrení na zlepšenie prístupu MRK ku vzdelávaniu ➤ Podpora komplexných opatrení na zlepšenie prístupu MRK k pracovným príležitostiam ➤ Podpora komplexných opatrení na zlepšenie prístupu MRK k zdravotnej starostlivosti
	1.3. Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania	1.3.1 Predprimárne vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora opatrení na zvýšenie odbornej úrovne pedagogickej činnosti učiteľov pri rešpektovaní špecifik materských škôl, ➤ Aktivity zamerané na spoluprácu s rodičmi v procese predprimárneho vzdelávania ➤ Podpora inkluzívneho modelu vzdelávania pre potreby predprimárneho stupňa školskej sústavy. ➤ Rezšírenie kapacity materskej školy formou výstavby podkroví
		1.3.2 Základné školy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora opatrení na zlepšenie školského výkonu a motivácie žiakov k absolvovaniu najvyššie možného stupňa vzdelania na lokálnej úrovni,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Projekty na zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o odborné vzdelávanie a prípravu vrátane podpory projektov na zvýšenie prírodovednej, finančnej a matematickej gramotnosti žiakov ➤ Podpora inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, ➤ Podpora rozvíjania záujmu, nadania, talentu a voľnočasových aktivít detí a mládeže, ➤ Podpora vzdelávania a výchova detí a mládeže v environmentálnej oblasti, ➤ Program ekologickej výchovy a vzdelávania v spolupráci so školami a mimoškolskými zariadeniami zaháji jeho realizáciu, ➤ Podpora spolupráce škôl so zamestnávateľmi. ➤ Úprava areálu základnej školy a vybudovanie ihriska
		1.3.3 Celoživotné vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora projektov zameraných na výkon praktického vyučovania žiakov stredných odborných škôl priamo na pracoviskách iných fyzických alebo právnických osôb, ➤ Podpora zakladania partnerstiev medzi školami, regiónmi, obcami, podnikateľskou sférou a tretím sektorom, ➤ Projekty na podporu vzdelávania pre aktívne starnutie, ➤ Podpora vzdelávania a výchova verejnosti v environmentálnej oblasti, ➤ Podpora tvorby a realizácie ďalšieho vzdelávania vo všetkých jeho formách: špecializačné štúdium, certifikačná príprava a

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

			sústavné vzdelávanie.
		1.3.4 Príprava a začlenenie mladých ľudí na trh práce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zakladania partnerstiev medzi školami, regiónmi, obcami, podnikateľskou sférou a tretím sektorom, ➤ Podpora informačných a poradenských centier pre mladých,
2. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	2.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektorech.		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Príprava na opätovné použitie, zhodnocovanie odpadov vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení na triedený zber komunálnych odpadov, ➤ Aktualizácia Programu odpadového hospodárstva, s cieľom zvýšiť využiteľnosť a znížiť skládkovanie odpadov, ➤ Vytváranie podmienok na odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a ich regulácia ➤ Odkanalizovanie miestnych komunikácií ➤ Výstavba zberného dvora ➤ Protipovodňová ochrana v dolnej časti obce
	2.2 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania, ➤ Komplexná obnova budov verejnej správy, budov na bývanie a modernizácia technických zariadení budov, zlepšovanie tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií, ➤ Modernizácia vykurovacích/klimatizačných systémov, systémov prípravy teplej vody, inštalácia systémov merania a riadenia, zmena spôsobu zásobovania teplom smerom k

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

			využívaniu efektívnych systémov
	2.3 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v obci		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonštrukcia a modernizácia osvetlenia v celej obci ➤ Inventarizácia a kategorizácia zelených plôch ktoré sú v správe a vlastníctve obce, ➤ Aktívna politika obce smerom k ochrane zelených plôch, ➤ Obnova a revitalizácie obecnej a parkovej zelene a prírodných prvkov. ➤ Revitalizácia parkov a obecnej zelene ➤ Údržba cintorína, dobudovanie prekrytia vchodu do domu smútku a vybudovanie urnových miest
3. KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI	3.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	3.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania. Obnova vodovodnej siete	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov zariadení tak, aby sa vytvorili vhodné priestorové podmienky pre poskytovanie a zabezpečenie komunitnej starostlivosti, ➤ Podpora rozvoja vybraných sociálnych služieb a vybraných služieb pre rodiny (rozšírenie kapacít materskej školy formou nadstavby), ➤ Investície do budovania sociálnych a nájomných bytov, vrátane podpory aktívneho prístupu fyzických osôb, ➤ Výstavba sociálnych bytov
		3.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy,	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prístavba, nadstavba, stavebné úpravy, rekonštrukcia existujúcich zariadení materských, základných škôl, (vrátane rekonštrukcie areálu a ihriska, oplotenia , zateplenie budov MŠ a ZŠ) ➤ Obstaranie vnútorného a vonkajšieho vybavenia objektov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

			<p>nevyhnutne súvisiaceho s účelom využitia stavby, vrátane IKT vybavenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobudovanie/úprava športovísk pre deti/študentov, školských jedální, školských kuchýň, ubytovacích zariadení, bezbariérových prístupov, ➤ Dovybavenie (učební) v oblasti praktického vyučovania, ➤ Budovanie detských ihrísk ➤ Rekonštrukcia hokejového ihriska v areáli Hokejka
		3.1.3 Modernizácia a budovanie sociálnej a zdravotníckej a verejnej infraštruktúry	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora reštrukturalizácie existujúcich zdravotníckych zariadení na iných služieb (rehabilitácia, sociálnych vecí a rodiny, ošetrovatelstvo a pod.), ➤ Výstavba nového domova sociálnych služieb
	3.2 Konkurencie schopný a atraktívny región	3.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie časti mestských území	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Regenerácia a využitie nevyužívaných objektov a areálov, zanedbaných oblastí prispievajúcich k zvýšenej kvalite života v meste a mestských častiach, ➤ Rekonštrukcia objektov a ich nové využitie, ktoré má charakter verejných služieb, alebo služieb pre občanov, ➤ Budovanie obecných nájomných bytov v rámci existujúcich brownfieldov , ➤ Budovanie občianskej infraštruktúry (voľnočasové aktivity) v rámci existujúcich brownfieldov na (ihriská, športové areály a plochy, kreatívne dielne, kultúrne zariadenia a i.), ➤ Údržba a úprava existujúcich športovísk, vytvorenie nových

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

			<p>možností na športovanie,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora rozvoja športových a voľnočasových aktivít na pôde obce, ➤ Výstavba novej hasičskej zbrojnice ➤ Budovanie multifunkčných verejných zariadení, ➤ Revitalizácia zanedbaných areálov a priestranstiev a vytváranie kompaktnej mestskej štruktúry s prvkami verejnej zelene, izolačnej zelene, zelene na strechách budov, (zachytávanie dažďovej vody); rehabilitácia (na úrovni spoločenskej mienky), revitalizácia (nielen na úrovni fyzickej a mestskej obnovy, ale aj na úrovni spoločenských procesov a interakcií); diverzitu a komplexnosť verejných priestranstiev, ➤ Podpora úpravy verejných priestranstiev, vrátane prípravy projektovej dokumentácie, ➤ Dopravné riešenia prístupu k verejným priestranstvám, odbremenenie verejných priestranstiev od dopravy. Napríklad vybudovanie oddychovej zóny pri Masarykovom dome a rozvoj obecnej infraštruktúry pre bicykle, ➤ Prvky bezbariérového prístupu, ➤ Obnova a doplnenie prvkov spoločne nazývaných mobiliár a prvky malej architektúry, ide napr. o smetné koše, kvetináče, sochy, fontány, studne, zábradlí na mostoch ➤ Oprava, rekonštrukcia a výstavba ciest (spojovacie cesty) ➤ Vybudovanie chodníka od začiatku obce po Jednotu
--	--	--	---

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonštrukcia futbalovej tribuny a vybudovanie športového centra (posilňovňa) ➤ Budovanie kamerového systému ➤ Revitalizácia priestoru autobusového nástupišť ➤ Budovanie cyklotrás
		3.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obnova a revitalizácia najvýznamnejších kultúrnych pamiatok a kultúrnych zariadení (rozšírenie kultúrnej sály) ➤ Vybudovanie kultúrneho areálu na Močidlách ➤ Obnova a revitalizácia území v prírode, zriadenie archeoparkov, remeselných tvorivých dielní, rozvoj lokálnej umeleckej tvorby, folklorizmus, ➤ Rozvoj produktov a služieb pre múzejné účely, ➤ Rozvoj lokálnej umeleckej tvorby
4. PODPORA PODNIKANIA, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ	4. 1 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora inovatívnych prístupov vo sfére služieb, kreatívnych centier, kultúrneho a kreatívneho priemyslu, sociálnej inovácie a demonštračných činností a propagácia výsledkov výskumu, inovácií a podpora poradenských služieb pre podniky v oblasti výskumu a inovácií,
	4.2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zavádzania širokopásmového pripojenia a siete novej generácie a budovania regionálnych sietí otvorených pre všetkých operátorov, ➤ Podpora plánovania stimulácie používania širokopásmového internetu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

5.MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA	5.1 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politik a sektorových a územných stratégií	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Integrácia a optimalizácia procesov a organizácie efektívnej verejnej správy, ➤ Podpora boja proti korupcii a transparentné verejné obstarávanie, ➤ Spolupráca s organizáciami občianskej spoločnosti. ➤ Posilnenie analytických kapacít verejnej správy a organizácií občianskej spoločnosti prostredníctvom budovania nových kapacít a posilňovanie existujúcich odborných kapacít, ➤ Aktivity zamerané na podporu inovatívnych projektov prispievajúcich k rozvoju analytických kapacít, mapovaniu hospodárskeho a sociálneho potenciálu občianskej spoločnosti a formulovaniu nových reformných cieľov verejných politík.
	5.2 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zavádzania inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov, ➤ Podpora tvorby platformy pre otvorené dáta a ich využívanie, ➤ Podpora informatizácie samosprávy, ➤ Vytvorenie podmienok na realizáciu eGovernment cloudu a podpora cloudových služieb.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

II. IMPLEMENTČNÝ RÁMEC PROGRAMU

2. ZABEZPEČENIE IMPLEMENTÁCIE PROGRAMU

2.1. Sociálno-ekonomické partnerstvo

2.2. Inštitucionálne zabezpečenie implementácie programu

2.3. Organizačné zabezpečenie implementácie programu

Na realizáciu stratégií bude treba používať nielen vlastné zdroje, ale bude hľadať aj finančné zdroje z iných zdrojov. Obec sa bude usilovať o získanie dotácií v rámci pomoci EÚ – Partnerská dohoda na roky 2014 – 2020 a ďalších grantových systémov podporujúcich princíp environmentálny, cezhraničnej spolupráce, rozvoja ľudských zdrojov a pod.

Pre programové obdobie operačných programov 2014 – 2020 môže obec Bystrica zabezpečovať čerpanie finančných prostriedkov prostredníctvom týchto operačných programov:

Operačné programy pre programové obdobie 2014 – 2020 Názov OP	Riadiaci orgán
Výskum a inovácie	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu a Ministerstvo hospodárstva
Integrovaná infraštruktúra	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
Kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia
Integrovaný regionálny operačný program	Ministerstvo vnútra
Efektívna verejná správa	Ministerstvo vnútra

3. ZÁKLADNÝ IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC PROGRAMU

3.1. Indikatívny finančný rámec programu

3.2. Realizačný rámec opatrení

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

MONITORING

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrenia:

Riziká implementácie opatrenia

- procesy verejného obstarávania
- výber prijímateľov
- informačný systém
- kontrola žiadostí o platbu

Opatrenia na zmiernenie rizika implementácie:

- povinnosť postupovať v zmysle legislatívy o verejnom obstarávaní vrátane aplikovania sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní;
- overiteľnosť a kontrolovateľnosť je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení.

ČASOVÝ HARMONOGRAM

Príprava technickej dokumentácie k stavebnému povoleniu – 3 – 4 mesiace

Termín vyhlásenia výziev – minimálne 1 x v roku

Termín realizácie tvorby a spravovania projektovej žiadosti – 2-3 mesiace

Proces verejného obstarávania – min. 2 mesiace

Podľa finančných možností je možné realizovať niektoré opatrenia súbežne, následne alebo v rámci spoločných projektov.

Odhad realizácie PHSR vychádza preto zo všeobecne očakávaných zdrojov financovania.

Finančnú náročnosť pri riešení konkrétnych opatrení bude možné stanoviť až v akčných plánoch podľa aktuálnej menovej politiky.

Vzor realizácie opatrení akčného plánu je v Prílohe č.1.

Akčné plány na jednotlivé volebné obdobia (4 roky) schvaľuje mestské zastupiteľstvo podľa dostupnosti finančných prostriedkov a časových možností.

Každý akčný plán musí byť:

1. Reálny podľa finančných a časových možností.
2. Konkrétny - rieši príčinu špecifického cieľa
3. Flexibilný – podľa možnosti spoločného postupu všetkých zúčastnených strán.
4. Transparentný – verejné prístupný a kontrolovateľný.
5. Monitorovateľný a hodnotiteľný v merateľných jednotkách.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Časový harmonogram realizácie PHSR obce Bystrica

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bystrica je vypracovaný pre roky 2014 až 2020 s možnosťou čerpania finančných prostriedkov až do roku 2023.

Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov (v súlade s kompetenciami obce Bystrica) bude súčasťou jednotlivých akčných plánov, resp. Interného zásobníka projektových zámerov obce.

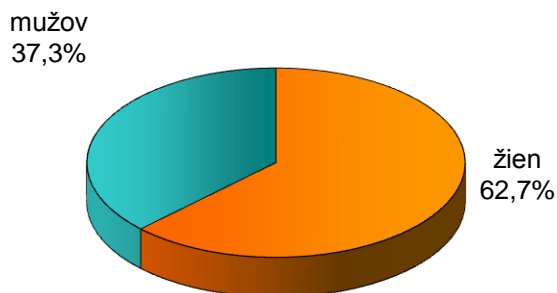
Ciele a zámery vychádzajú z realizovaného prieskumu názorov obyvateľov obce Bystrica.

PRIESKUM NÁZOROV OBYVATEĽSTVA

Prieskum bol uskutočnený v marci a apríli 2015, keď sa prvýkrát začalo hovoriť o potrebe základných plánovacích dokumentov. Z tohto prieskumu a zo SWOT analýzy, ktorá je zostavená z postrehov a pripomienok obyvateľov je zjavná zhoda alebo rozdiel potrieb obyvateľov.

1. otázka – štruktúra respondentov

	žien	mužov	spolu
počet	52	31	83
%	62,7 %	37,3 %	100%

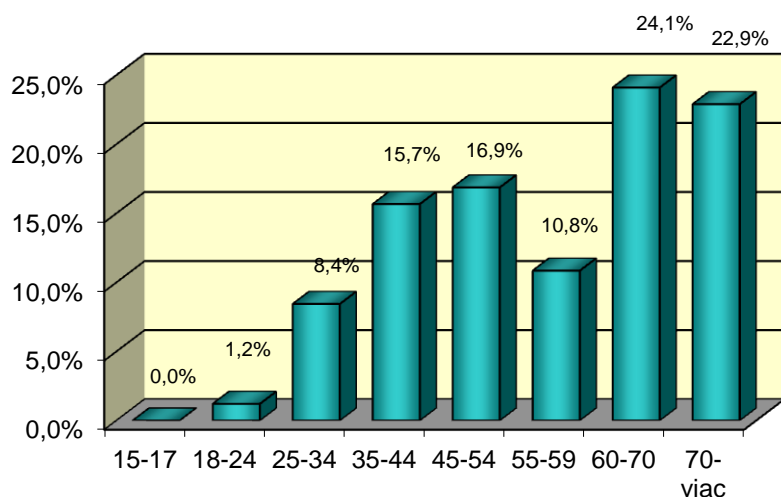
2. Veková štruktúra obyvateľov v domácnostiach zapojených do dotazníka

vek	15-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-70	71-viac	spolu
počet	0	1	7	13	14	9	20	19	83
%	0,0%	1,2 %	8,4 %	15,7 %	16,9 %	10,8 %	24,1 %	22,9 %	100%

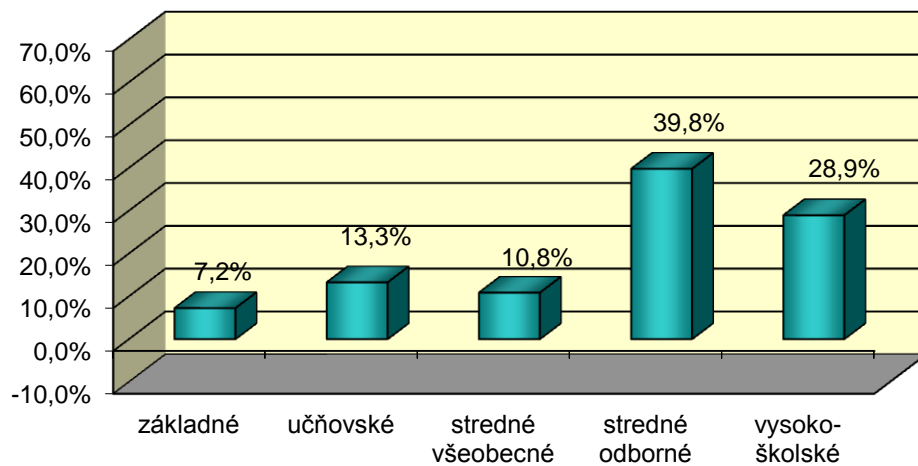

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

3. vzdelanie - najvyššie dosiahnuté v odpovedajúcej domácnosti:

	základné	učňovské	stredné všeobecné	stredné odborné	vysoko- školské	počet domácností
počet	6	11	9	33	24	83
%	7,2%	13,3 %	10,8 %	39,8%	28,9%	100%

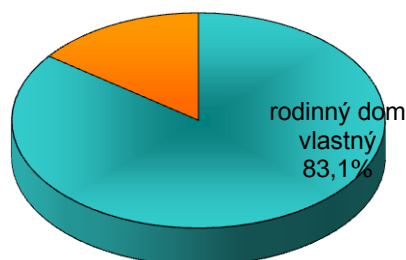

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

4. bývanie:

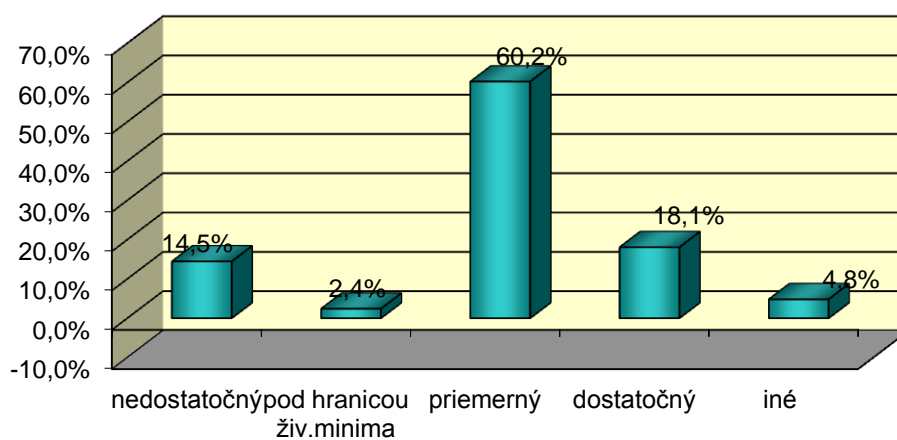
	rodinný dom vlastný	rodinný dom rodičovský	rodinný dom cudzí	podnájom	byt	iné	celkový počet odpovedí
počet	69	12	0	1	1	0	83
%	83,1%	14,5%	0,0%	1,2%	1,2%	0,0%	100%

rodinný dom
rodičovský
14,5%

5. Subjektívne ohodnotenie výšky príjmu respondentov

	nedostatočný	pod hranicou živ.minima	priemerný	dostatočný	iné	celkový počet odpovedí
počet	12	2	50	15	4	83
%	14,5%	2,4%	60,2%	18,1%	4,8%	100%

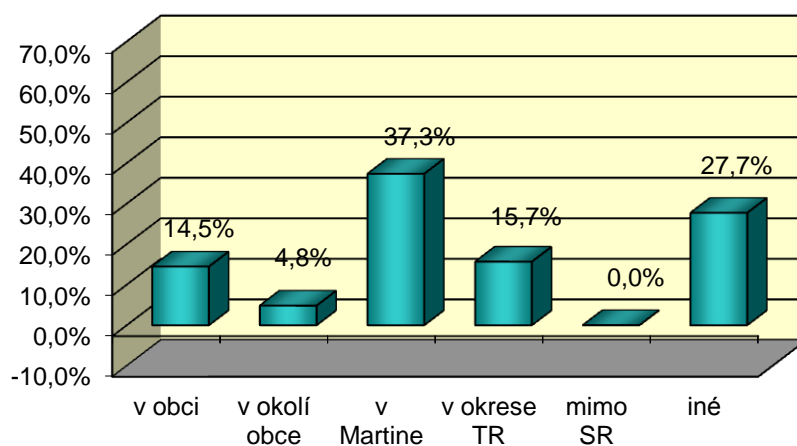

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

6. Predstava o mieste zamestnania

	v obci	v okolí obce	v Martine	v okrese	mimo SR	iné	celkový počet odpovedí
počet	12	4	31	13	0	23	83
%	14,5%	4,8%	37,3%	15,7%	4,0%	27,7%	100%

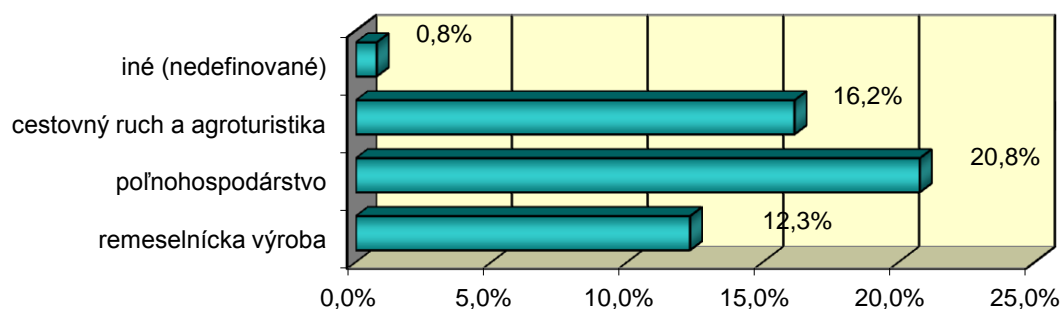

7. Vznik nových pracovných miest považujú za najpotrebnejší v odvetviach:

	počet odpovedí	%
remeselnícka výroba	16	12,3 %
poľnohospodárstvo	27	20,8 %
cestovný ruch a agroturistika	21	16,2 %
iné (nedefinované)	1	0,8 %
lesné hospodárstvo	9	6,9 %
priemysel	6	4,6 %
obchod a služby	17	13,1 %
sociálna oblasť	21	16,2 %
stavebná výroba	9	6,9 %
štátny a verejný sektor	3	2,3 %
počet hlasov spolu	130	100,0%

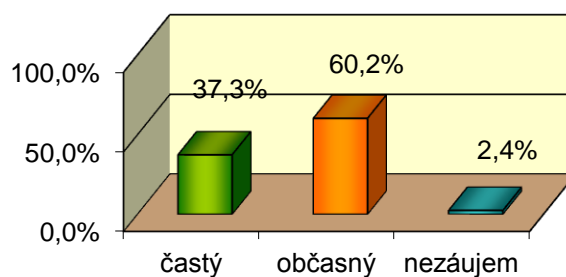

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

8. Záujem občanov o dianie v obci

	častý	občasný	nezáujem	počet odpovedí
počet	31	50	2	83
%	37,3%	60,2%	2,4%	100%

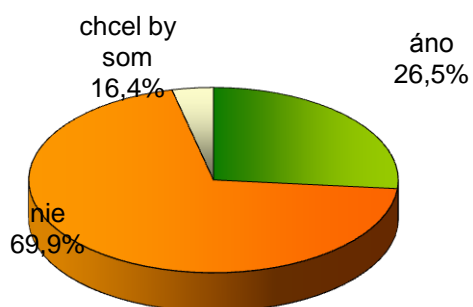

9. Ste členom združenia alebo spolku v obci:

	áno	nie	Chcel by som	počet odpovedí
počet	22	58	3	83
%	26,5 %	69,9 %	3,6 %	100%

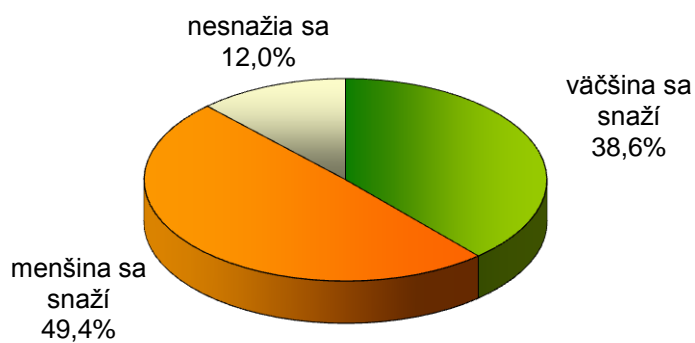

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

10. Ohodnotenie aktívnosti spoluobčanov skrášlit' - spríjemniť život v obci a prostredie

	väčšina sa snaží	menšina sa snaží	nesnaží a sa	počet odpovedí
počet	32	41	10	83
%	38,6 %	49,4 %	12,0 %	100%

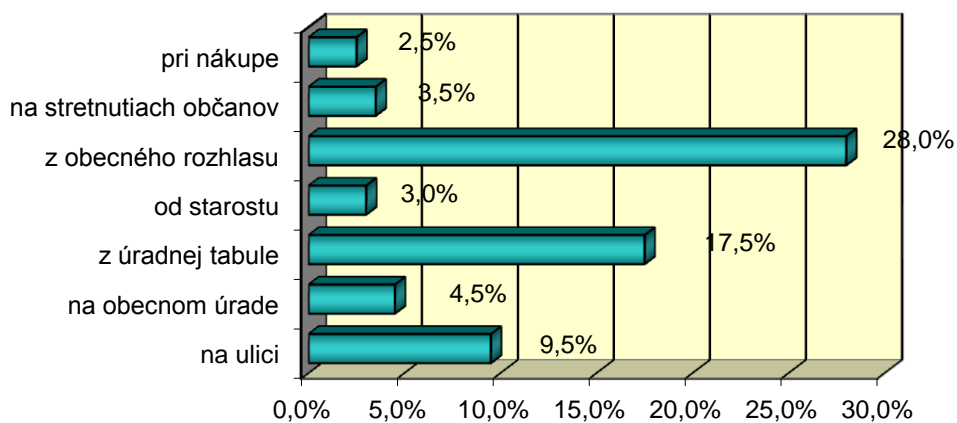

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

11. Zdroje získavania informácií o dianí obce

	počet odpovedí	%
na ulici	19	9,5 %
na obecnom úrade	9	4,5 %
z úradnej tabule	35	17,5 %
od starostu	6	3,0 %
z obecného rozhlasu	56	28,0 %
na stretnutiach občanov	7	3,5 %
pri nákupe	5	2,5 %
od poslancov obce	2	1,0 %
v spolku/združení	5	2,5 %
z obecných novín	36	18,0 %
v kostole	1	0,5 %
na návšteve	7	3,5 %
na inom mieste	12	6,0 %
Spolu	200	100%

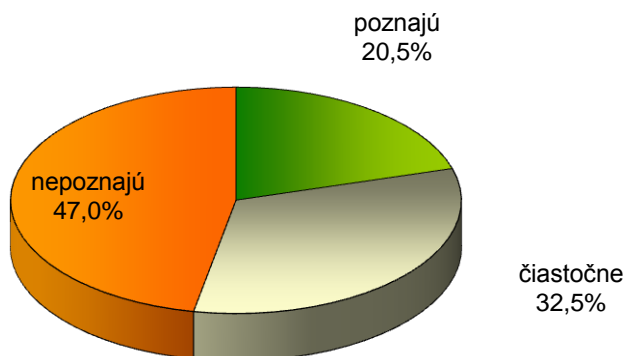

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

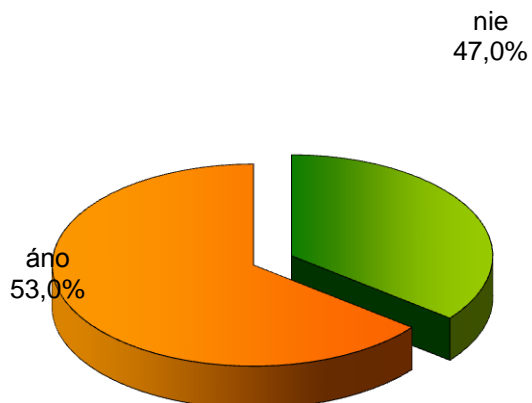
12. Miera oboznámenosti občanov s rozvojovými prioritami obce

	poznajú	čiastočne	nepoznajú	počet odpovedí
počet	17	27	39	83
%	20,5 %	32,5 %	47,0%	100%

13. otázka: Navštevujete internetovú stránku obce ?

	áno	nie	počet odpovedí
Počet	44	39	83
%	53,0%	47,0%	100%

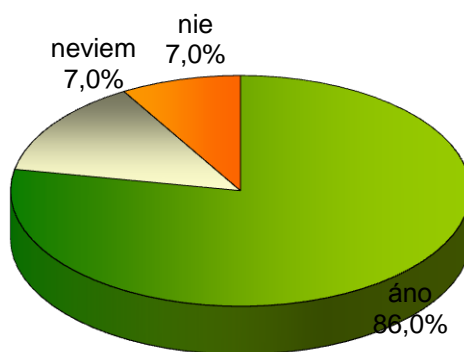

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

14. Plánujete svoju budúcnosť spojiť so životom na Bystričke?

	áno	neviem	Nie	počet odpovedí
počet	71	6	6	83
%	86,0%	7,0%	7,0%	100%

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Prieskum názorov na vybrané investičné a neinvestičné akcie v %

Poradie	Ktoré problémy je potrebné podľa Vás riešiť čo najskôr ?	v %
1.	Vybudovanie chodníka od začiatku obce po Jednotu	73,5
2.	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v celej obci	60,2
3.	Odkanalizovanie miestnych komunikácií	43,4
4.	Výstavba nového domu dôchodcov – dom sociálnych služieb	41,0
5.	Rekonštrukcia objektu základnej školy a materskej školy	39,7
6.	Oprava zábradlí na mostoch	36,1
7.	Realizácia protipovodňových opatrení v dolnej časti obce	32,5
8.	Dobudovanie prekrytia vchodu do domu smútku	31,3
9.	Budovanie a podpora verejno-súkromných partnerstiev pre čerpanie EU fondov	26,5
10.	Vybudovanie kamerového systému obce	26,5
11.	Vysporiadanie majetkoprávných vzťahov v obci	25,3
12.	Úprava areálu základnej školy a vybudovanie ihriska	25,3
13.	Dobudovanie chodníkov na cintorín	25,3
14.	Rozšírenie kapacity materskej školy – výstavba podkrovia	19,3
15.	Vybudovanie kultúrneho areálu na Močidlách	18,0
16.	Výmena okien na budove obecného úradu	15,7
17.	Rekonštrukcia hokejového ihriska v areáli Hokejka	15,7
18.	Vybudovanie urnových miest na cintoríne	14,5
19.	Rekonštrukcia futbalovej tribúny a vybudovanie športového centra (posilňovňa)	10,8
20.	Vybudovanie oddychovej zóny pri Masarykovom dome	9,6
21.	Výstavba novej hasičskej zbrojnice	8,4
22.	Rozšírenie sály formou prístavby k obecnému úradu	3,6

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Poradie	Ktoré problémy je potrebné podľa Vás riešiť v budúcnosti ?	v %
1.	Vybudovanie urnových miest na cintoríne	47,0
2.	Rekonštrukcia hokejového ihriska v areáli Hokejka	40,0
3.	Realizácia protipovodňových opatrení v dolnej časti obce	35,0
4.	Úprava areálu základnej školy a vybudovanie ihriska	35,0
5.	Dobudovanie chodníkov na cintorín	35,0
6.	Rekonštrukcia futbalovej tribúny a vybudovanie športového centra (posilňovňa)	35,0
7.	Vysporiadanie majetkoprávných vzťahov v obci	32,5
8.	Dobudovanie prekrytia vchodu do domu smútku	32,5
9.	Výstavba nového domu dôchodcov – dom sociálnych služieb	31,3
10.	Rozšírenie sály formou prístavby k obecnému úradu	30,1
11.	Rekonštrukcia objektu základnej školy a materskej školy	29,0
12.	Rozšírenie kapacity materskej školy – výstavba podkrovia	29,0
13.	Výmena okien na budove obecného úradu	29,0
14.	Výstavba novej hasičskej zbrojnice	29,0
15.	Vybudovanie kultúrneho areálu na Močidlách	29,0
16.	Oprava zábradlí na mostoch	29,0
17.	Vybudovanie kamerového systému obce	22,9
18.	Odkanalizovanie miestnych komunikácií	22,9
19.	Vybudovanie oddychovej zóny pri Masarykovom dome	27,7
20.	Budovanie a podpora verejno-súkromných partnerstiev pre čerpanie EU fondov	21,7
21.	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v celej obci	16,9
22.	Vybudovanie chodníka od začiatku obce po Jednotu	7,2

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Poradie	Ktoré problémy nie je potrebné podľa Vás riešiť.	v %
1.	Rozšírenie sály formou prístavby k obecnému úradu	32,5
2.	Vybudovanie oddychovej zóny pri Masarykovom dome	25,3
3.	Výstavba novej hasičskej zbrojnice	24,1
4.	Vybudovanie kultúrneho areálu na Močidlách	21,7
5.	Vybudovanie kamerového systému obce	24,1
6.	Výmena okien na budove obecného úradu	20,5
7.	Dobudovanie chodníkov na cintorín	16,9
8.	Budovanie a podpora verejno-súkromných partnerstiev pre čerpanie EU fondov	15,7
9.	Rekonštrukcia futbalovej tribúny a vybudovanie športového centra (posilňovňa)	14,5
10.	Rozšírenie kapacity materskej školy – výstavba podkrovia	13,3
11.	Rekonštrukcia hokejového ihriska v areáli Hokejka	10,8
12.	Úprava areálu základnej školy a vybudovanie ihriska	7,2
13.	Vybudovanie chodníka od začiatku obce po Jednotu	7,2
14.	Výstavba nového domu dôchodcov – dom sociálnych služieb	7,2
15.	Dobudovanie prekrytia vchodu do domu smútku	6,0
16.	Vybudovanie urnových miest na cintoríne	6,0
17.	Vysporiadanie majetkových vzťahov v obci	4,8
18.	Rekonštrukcia objektu základnej školy a materskej školy	4,8
19.	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v celej obci	4,8
20.	Oprava zábradlí na mostoch	2,4
21.	Odkanalizovanie miestnych komunikácií	2,4
22.	Realizácia protipovodňových opatrení v dolnej časti obce	1,2

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

odelová štruktúra programovej časti (realizačný rámec opatrení- akčný plán)

Strategický cieľ	Zvýšenie starostlivosti o životné potreby v sociálnej oblasti											
Prioritná os č.1	ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV											
	Indikatívne aktivity	Monitorovacie ukazovatele	Financovanie v tis. EUR									Zdroje
			celkovo	vlastné zdroje		externé zdroje						
				Mesto/obec	Miestne zdroje	EÚ fondy + národné spolufinanc.	EÚ iné	Štátny rozpočet	VÚC	Súkromné (investori)	Iné	
Opatrenie 1.2 Podopatrenie 1.2.3.	Podpora sociálneho zabezpečenia a boj proti chudobe Sociálna inklúzia marginalizovaných romských komunít											
Aktivita č. 1	Riešenie problému s neprispôsobivými občanmi	-počet neprispôsobivých osob - počet bezdomovcov - počet sociálne odkázaných	53	3	0	50						OP Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Strategický cieľ	Budovanie plne funkčných prvkov infraštruktúry											
Prioritná os č.3	KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI											
	Indikatívne aktivity	Monitorovacie ukazovatele	Financovanie v tis. EUR									Zdroje
			celkovo	vlastné zdroje		externé zdroje						
				Mesto/ obec	Miestne zdroje	EÚ fondy + národné spolufinanc.	EÚ iné	Štátny rozpočet	VÚC	Súkromné (investori)	Iné	
Opatrenie 3.2 Podopatrenie 3.2.2.	Konkurencieschopný a atraktívny región Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva											
Aktivita č. 3	Revitalizácia budovy Kino 1. máj	- počet m2 rekonštruovanej plochy - počet nových pracovných miest	220	20	0	200						I ROP. OP Integrova ná infrastrukt úra, Ministerst vo kultúry SR
Opatrenie 3.2 Podopatrenie 3.2.1.	Konkurencieschopný a atraktívny región Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie časti mestských území											
Aktivita č. 5	Dokončenie pešej zóny	- počet m2 rekonštruovanej plochy - počet nových prvkov drobje architektúry	110	10	0	100						OP Integrova ná infrastrukt úra, Ministerst vo kultúry SR

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Aktivita č. 6	Obnova chodníkov a miestnych komunikácií	- počet m2 - počet pracovných miest	53	3	0	50						OP Integrovaná infraštruktúra,
---------------	--	--	----	---	---	----	--	--	--	--	--	--------------------------------

Strategický cieľ	Budovanie plne funkčných prvkov infraštruktúry											
Prioritná os č.2	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA											
	Indikatívne aktivity	Monitorovacie ukazovatele	Financovanie v tis. EUR									Zdroje
			celkovo	vlastné zdroje		externé zdroje						
				Mesto/obec	Miestne zdroje	EÚ fondy + národné spolufinanc.	EÚ iné	Štátny rozpočet	VÚC	Súkromné (investori)	Iné	
Opatrenie 2.3	Politika udržania a rozvoja plôch zelene v meste											
Aktivita č. 2	Revitalizácia parkov a mestskej zelene	-počet m2 zastavanej revitalizovanej plochy - počet vysadených drevín	53	3	0	50						OP Kvalita životného prostredia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

Zoznam skratiek:

CLLD	Community Led Local Development / Miestny rozvoj vedený komunitou
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie
EK	Európska komisia
ENRF	Európsky námorný a rybársky fond
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ESF	Európsky sociálny fond
ESO	Efektívne, spoľahlivá a otvorená verejná správa
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚS	Európska územná spolupráca
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
FEAD	Fond Európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
HDP	Hrubý domáci produkt
IDS	Integrovaný dopravný systém
IKT	Informačno-komunikačné technológie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
IS PPA	Informačný systém Pôdohospodárskej platobnej agentúry
IS VS	Informačný systém verejnej správy
ISUF	Informačný systém účtovníctva fondov
IT	Informačné technológie
ITMS	IT monitorovací systém
IÚI	Integrované územné investície
IZM	Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí
IZS	Integrovaný záchranný systém
JEREMIE	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises/Spoločné európske zdroje pre veľmi malé až stredné podniky
JKM	Jednotné kontaktné miesta
KF	Kohézny fond
KIBS	Znalostne intenzívne služby pre podniky
KVET	Kombinovaná výroba elektriny a tepla
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka)
LPIS	Informačný systém produkčných blokov na poľnohospodárskej pôde
MAS	Miestne akčné skupiny

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BYSTRICA NA ROKY 2014-2020

OP	Operačný program
OP EVS	Operačný program Efektívna verejná správa
OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OP IS	Operačný program Informatizácia spoločnosti
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP RH	Operačný program Rybné hospodárstvo
OP TP	Operačný program Technická pomoc
OP Val	Operačný program Výskum a inovácie
OP ZaSI	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OVP	Odborné vzdelávanie a príprava
OSN	Organizácia spojených národov
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD SR, resp. PD	Partnerská dohoda Slovenskej republiky
PRV	Program rozvoja vidieka
RIÚS	Regionálne integrované územné stratégie